

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 26.9.2006
COM(2006) 549 konč.

-

SPOROČILO KOMISIJE

Poročilo o spremljanju napredka Bolgarije in Romunije pri pripravah na članstvo v EU

KAZALO

1.	Uvod	3
2.	Povzetek ugotovitev spremljanja	3
2.1.	Bolgarija	3
2.2.	Romunija	5
3.	Zaščitni in drugi ukrepi	6
3.1.	Orodja, ki se uporabljajo za vse države članice	7
3.2.	Orodja, ki temeljijo na Pristopni pogodbi	8
3.3.	Spremljajoči ukrepi, predvideni za pristop Bolgarije in Romunije	9
3.3.1.	Pravosodje in boj proti korupciji	9
3.3.2.	Kmetijski skladi	10
3.3.3.	Varnost živil	11
3.3.4.	Varnost v letalstvu	12
4.	Sklepna ugotovitev	12
PRILOGA O DRŽAVI: BOLGARIJA		14
PRILOGA O DRŽAVI: ROMUNIJA		33

1. Uvod

Evropski svet je leta 2002 napovedal, da namerava sprejeti Bolgarijo in Romunijo v Evropsko unijo leta 2007, če bosta pokazali zadosten napredek pri izpolnjevanju meril za članstvo. Pristopna pogajanja so bila zaključena decembra 2004. Pristopna pogodba[1] je bila podpisana aprila 2005. Do sedaj so Pogodbo ratificirale Bolgarija, Romunija in 21 dr žav članic. Ratifikacija poteka v ostalih štirih državah članicah. Pogodba določa, da bosta Bolgarija in Romunija pristopili 1. januarja 2007, razen če Svet na priporočilo Komisije sklene, da pristop katere od obeh odloži do 1. januarja 2008.

V svojem poročilu iz maja 2006[2] je Komisija izjavila, da naj bi bili obe državi pripravljeni za članstvo do 1. januarja 2007, pod pogojem, da odpravita več nerešenih vprašanj. Komisija je napovedala, da bo o pripravah obeh držav ponovno poročala do začetka oktobra.

To poročilo povzema oceno Komisije glede napredka obeh držav od maja 2006. Potrjuje, da sta Bolgarija in Romunija dodatno napredovali pri pripravah na članstvo, kar kaže njuno sposobnost izvajanja načel in zakonodaje EU od 1. januarja 2007. Dosegli sta visoko stopnjo usklajenosti. Vendar je Komisija opredelila tudi številna področja, na katerih je stanje še vedno zaskrbljujoče, in področja, na katerih bo Komisija uvedla primerne ukrepe za zagotovitev pravilnega delovanja EU, razen če državi nemudoma sprejmeta popravne ukrepe. Obema državama se svetuje, da za reševanje odprtih vprašanj dobro izkoristita mesece pred pristopom.

2. Povzetek ugotovitev spremljanja

Ta oddelek povzema napredek obeh držav od maja 2006. Poročilo se v glavnem osredoto ča na področja, ki so v sklepu poročila iz maja 2006 poudarjena kot področja, na katerih je treba nemudoma ali nadalje ukrepati. Za Bolgarijo so to pravosodni sistem, boj proti korupciji, policijsko sodelovanje in boj proti organiziranemu kriminalu, pranje denarja, integrirani administrativni in kontrolni sistem (IAKS) v kmetijstvu, transmisivna spongiformna encefalopatija (TSE) in finančni nadzor. Nadaljnji ukrepi za Romunijo so pravosodni sistem in boj proti korupciji ter IAKS, plačilne agencije, TSE in medsebojna povezanost davčnih sistemov.

Poleg tega poročilo na kratko opisuje napredek, dosežen glede na politična in gospodarska merila ter merila pravnega reda Skupnosti.

2.1. Bolgarija

Na področju reforme **pravosodnega sistema** je bil dosežen določen napredek. Uvedena so bila pravila za vzpostavitev objektivnih postopkov za imenovanje in ocenjevanje sodnikov. Z uvedbo hitrega postopka so bili izboljšani preiskovalni postopki. Za

[1] Pristopno pogodbo sestavljajo Pogodba med vsemi trenutnimi državami članicami ter Bolgarijo in Romunijo, Protokol o pogojih in podrobnostih sprejema obeh držav ter Akt o pogojih pristopa in o prilagoditvah Pogodb, na katerih temelji Unija.

[2] Sporočilo Komisije COM(2006) 214, 16.5.2006.

zagotovitev transparentnosti in učinkovitosti pravosodnih postopkov, je potrebna nadaljnja reforma vrhovnega pravosodnega sveta, zlasti glede njegove odgovornosti in zmogljivosti pri učinkovitem upravljanju sodstva. Težave pri izvajanju kazenskih postopkov so še vedno prisotne. Zakonik o civilnem postopku in zakon o sodnem sistemu še nista sprejeta. Treba je sprejeti spremembe ustave.

Zakonodajni okvir za **boj proti korupciji** je bil izboljšan s sprejemom sprememb zakonov o političnih strankah in o javni objavi premoženja oseb na visokih položajih. Vsi ministri so svoje prijave premoženjskega stanja objavili na internetu. Vendar je bilo le nekaj konkretnih primerov preiskav, pregona ali obtožb korupcije na visokih položajih. Problem korupcije je še vedno prisoten. Posebej ranljivi sta še vedno javna uprava z agencijami za pobiranje davkov na mejah in lokalna uprava.

Na področju **pranja denarja** je bolgarska zakonodaja večinoma usklajena s pravnim redom Skupnosti. Vendar je bilo izvajanje zakonodaje do zdaj omejeno, zato še ni podatkov o uspešnem boju proti pranja denarja.

Število primerov uspešnega sodnega pregona v zvezi z **organiziranim kriminalom** je še vedno nizko. Zanesljivo statistiko kriminala je treba še vzpostaviti. Kazenski pregon se je povečal in uspešne so bile akcije proti kriminalnim mrežam, v nekaterih primerih tudi v sodelovanju z državami članicami EU. Vendar je sodelovanje med organi, ki sodelujejo v boju proti organiziranemu kriminalu, še vedno nezadostno. Ni sistematičnega odvzema sredstev storilcem kaznivega dejanja.

Viden napredek je bil nedavno dosežen glede vzpostavitve integriranega administrativnega in kontrolnega sistema (**IAKS**). Vendar je za dokončanje identifikacijskega sistema zemljiških parcel/geografskega informacijskega sistema (LPIS/GIS) predviden tesen časovni razpored in lahko se zgodi, da ne bo dosežena potrebna kakovost dela, ki ga je treba opraviti. Poleg tega so zamude pri vzpostavitvi povezave med kmetijskim registrom in LPIS/GIS. Obstaja resnično tveganje, da IAKS v Bolgariji do pristopa ne bo pravilno deloval. Da bi zagotovili delovanje sistema IAKS, bodo potrebna nenehna in na nekaterih področjih okrepljena prizadevanja.

Bolgarija je dosegla velik napredek pri zbiranju in ravnanju z mrtvimi živalmi ter stranskimi proizvodi živali v okviru transmisivne spongiformne encefalopatije (**TSE)**. Sprejeti so bili potrebni ukrepi. Vendar mora Bolgarija zagotoviti njihovo učinkovito izvajanje.

Na področju **finančnega nadzora** je bil dosežen napredek pri postopku akreditacije razširjenega decentraliziranega izvajalskega sistema (EDIS) za nekatere zadevne strukture, čeprav je treba povečati prizadevanja za krepitev usposobljenosti še zlasti za izvajanje strukturnih skladov. Vendar do zdaj še ni bila podeljena nobena akreditacija.

V sklepu majskega poročila so bila zgoraj navedena področja izrecno navedena kot področja, ki jih je treba še izboljšati. Ugotovitve spremljanja drugih vprašanj, ki so bila maja 2006 še odprta, so naslednje.

Glede drugih področij pravnega reda Skupnosti je bil pomemben napredek dosežen na več delih področij kmetijstva, ribištva, varstva potrošnikov in zdravja, socialne politike in

zaposlovanja. S tem priprave Bolgarije na večini področij pravnega reda Skupnosti dobro potekajo.

Vendar je treba nadaljnji napredek doseči na številnih drugih področjih, kot so socialna vključenost, socialni dialog, boj proti diskriminaciji in javno zdravstvo, zavarovanje motornih vozil, jedrska energija in varnost, okolje, finančno upravljanje in nadzor nad prihodnjimi strukturnimi skladi ter bolezni živali.

Bolgarija je nadaljnji napredek dosegla na področju makroekonomske stabilizacije in gospodarske reforme. Trenutni potek reform bi moral Bolgariji omogočiti, da se sooči s pritiskom in tržnimi silami znotraj Unije.

Na splošno je bil dosežen napredek na naslednjih področjih: boj proti trgovini z ljudmi, zaš čita otrok ter zaščita in vključevanje manjšin. Določen napredek je bil dosežen na podro čju razmer v priporu, ravnanja z invalidnimi osebi, zdravstvene oskrbe duševnih bolnikov in na področju radiodifuzije. Potrebno je nadaljnje ukrepanje. Poleg tega mora Bolgarija zagotoviti trajnost reforme javne uprave.

2.2. Romunija

Napredek je bil dosežen pri reformi **pravosodnega sistema**. Vrhovni sodniški svet (CSM) je začel obravnavati temeljne izzive, kot so poenotenje razlage in uporabe zakonov, kadrovska zasedba in delovna obremenitev. Z namestitvijo sodobne opreme IT v prostore vseh sodišč in tožilstev so se delovne razmere izboljšale. Vendar popolnoma dosledna razlaga zakona na vseh sodiščih še ni zagotovljena. Nekateri izvoljeni člani CSM se še naprej soočajo s potencialnim navzkrižjem interesov pri preiskavah in posameznih etičnih vprašanjih, ki vplivajo na ugled CSM. Ukrepi za reševanje upravnih pomanjkljivosti v ministrstvu za javno upravo, ki so bile ugotovljene v zadnjem letnem poročilu te institucije, do sedaj niso bili sprejeti.

Nadalje je Romunija napredovala v **boju proti korupciji**. Uvedena je bila kazenska odgovornost pravnih oseb in sprejeta nova zakonodaja, ki je poostrila pravila za financiranje političnih strank. Količina in kakovost nestrankarskih preiskav suma korupcije na visoki ravni, ki jih izvaja Nacionalni direktorat za boj proti korupciji (DNA) se še pove čuje. Vendar je potrebna jasna politična volja za dokazovanje trajnosti in ohranjanje nedavnega pozitivnega napredka v boju proti korupciji. V parlamentu je bilo nekaj poskusov, da bi se znatno zmanjšala učinkovitost teh prizadevanj. Korupcija ostaja zaskrbljujoča zlasti v lokalni upravi.

Nedavno je bil dosežen napredek z vzpostavitvijo **plačilnih agencij** in integriranega administrativnega in kontrolnega sistema (**IAKS**).

V zvezi s plačilnimi agencijami pa ostajajo številna vprašanja, ki jih je treba rešiti: pravo časna vzpostavitev ustreznega sistema IT, zadostni obseg zaposlenih, ustrezne opreme in delovnih prostorov ter nedorečenost večine postopkov upravljanja in nadzora.

Prav tako je treba rešiti številna vprašanja v zvezi s sistemom IAKS glede pravočasne vzpostavitve ustreznega sistema IT za IAKS, glede tesnega časovnega razporeda za dokončanje identifikacijskega sistema zemljiških parcel/geografskega informacijskega

sistema (LPIS/GIS) in njegove kakovosti. Poleg tega je treba zaposliti in usposobiti dodatno osebje za preglede na kraju samem, kupiti opremo in dokončati poslovnike.

Obstaja resnično tveganje, da plačilne agencije in IAKS v Romuniji do pristopa ne bodo pravilno delovali. Potrebna bodo povečana prizadevanja v celotnem obdobju, ki je na voljo pred uvedbo sistema, da bi zagotovili delovanje sistema IAKS.

Romunija je dobro napredovala pri zbiranju in ravnanju z mrtvimi živalmi ter stranskimi proizvodi živali (**TSE**). Vendar podroben program za vzpostavitev skladnega sistema še vedno poteka. Znaten napredek je bil dosežen pri medsebojni povezanosti **davčnih** sistemov IT. Romunija je uspešno zaključila potrebne preizkuse delovanja vseh večjih sistemov IT in zdaj dobro napreduje pri izpolnjevanju obveznosti na tem področju.

V sklepu majskega poročila so bila zgoraj navedena področja izrecno navedena kot podro čja, na katerih je treba doseči nadaljnji napredek. Ugotovitve spremljanja drugih vprašanj, ki so bila maja 2006 še odprta, so naslednje.

Glede drugih področij pravnega reda Skupnosti je bil pomemben napredek dosežen na več področjih, kot so okolje, pravosodje in notranje zadeve ter na področju pravic intelektualne lastnine in regionalne politike, čeprav je treba povečati prizadevanja za krepitev usposobljenosti, še zlasti za izvajanje strukturnih skladov. S tem priprave Romunije na večini področij pravnega reda Skupnosti dobro potekajo.

Vendar je treba nadaljnji napredek doseči na številnih drugih področjih, kot so socialna politika in zaposlovanje, vključno z javnim zdravstvom, gensko spremenjeni organizmi, zavarovanje avtomobilske odgovornosti, kapitalske zahteve za kreditne institucije in investicijske družbe, pranje denarja in boj proti goljufijam in korupciji, finančno upravljanje in nadzor prihodnjih strukturnih skladov in bolezni živali.

Romunija je dosegla nadaljnji napredek na področju makroekonomske stabilizacije in gospodarske reforme. Trenutni potek reform bi moral omogočiti, da bo vzdržala pritisk konkurence in se soočila s tržnimi silami znotraj Unije.

Na splošno je bil dosežen napredek na naslednjih področjih: boj proti trgovini z ljudmi, razmere v priporu, vračilo premoženja, zaščita otrok. Določen napredek je bil dosežen na področju ravnanja z invalidnimi osebami, zdravstvene oskrbe duševnih bolnikov ter zaščite in vključevanja manjšin. Potrebno je nadaljnje ukrepanje. Poleg tega mora Romunija zagotoviti trajnost reforme javne uprave in se v celoti uskladiti z zunanjepolitičnim polo žajem EU, npr. na Mednarodnem kazenskem sodišču.

3. Zaščitni in drugi ukrepi

Komisija bo, tako kot v vseh drugih državah članicah, do pristopa spremljala izvajanje pravnega reda Skupnosti. Tako kot v drugih državah članicah bo, kjer bo potrebno, uporabila vsa orodja, ki so na voljo v okviru **zakonodaje EU (pravnega reda Skupnosti)**. Poleg tega so na voljo posebna orodja, ki se uporabljajo samo za Romunijo in Bolgarijo. Ta so določena v **Pristopni pogodbi**.

V oddelku 3.1 se nahaja pregled orodij, ki so na voljo v skladu s pravnim redom Skupnosti. V oddelku 3.2 so opisana orodja, ki temeljijo na Pristopni pogodbi. Oddelek 3.3. navaja, kateri posebni spremljajoči ukrepi so predvideni za dejanski pristop Bolgarije in Romunije.

3.1. Orodja, ki se uporabljajo za vse države članice

Ta orodja sestavljajo potrebni preventivni ali popravni ukrepi, ki jih mora Komisija uporabiti za reševanje kakršnih koli pomanjkljivosti, ki bi lahko ovirale pravilno delovanje politik EU. Sem spadajo zaščitni ukrepi, finančni popravki sredstev EU, ukrepi v zvezi s konkurenčno politiko in postopki za ugotavljanje kršitev[3]. Temeljijo na **pravnem redu Skupnosti**.

Poleg tega Evropski center za spremljanje rasizma in ksenofobije (EUMC) tudi po pristopu v obeh držav nadaljeval spremljanje na nekaterih področjih človekovih pravic, povezanih z bojem proti rasizmu in povezanimi diskriminacijami ter podpiral pozitivno vključevanje manjšinskih skupnosti. Obseg delovanja EUMC, ki zajema vse države članice, je že razširjen na Bolgarijo in Romunijo.

Zaščitni ukrepi, ki temeljijo na pravnem redu Skupnosti, se lahko uporabljajo od pristopa za katero koli državo članico na več področjih politik (promet, varnost živil, varnost v letalstvu itd.). Taki ukrepi se uporabljajo dokler se osnovne težave ne odpravijo. Postopki odločanja so odvisni od zadevne zakonodaje EU in se zato lahko razlikujejo za različna področja politik. Pravni red Skupnosti na primer vsebuje več ukrepov za zagotavljanje varnosti živil v EU. Za vsako bolezen živali ali rastlin različne direktive določajo ukrepe, ki jih je treba sprejeti v primeru, da se taka bolezen pojavi v sedanji ali novi državi članici. Take ukrepe pogosto sestavljajo prepovedi izvažanja določenih živali ali proizvodov iz dr žave članice na notranji trg, dokler se bolezen ne omeji ali izkorenini. Komisija lahko sprejme ukrepe za varnost živil po tem, ko prejme pozitivno mnenje Stalnega odbora EU za prehransko verigo in zdravstveno varstvo živali, doseženo z glasovanjem s kvalificirano večino.

Komisija lahko uporabi zaščitne ukrepe v zvezi s sredstvi EU, vključno s finančnimi popravki. Kakršne koli pomanjkljivosti glede pravilne uporabe sredstev EU lahko povzro čijo zamudo pri črpanju sredstev ali omogočijo Komisiji, da zahteva finančne popravke (tj. zmanjšanje prihodnjih plačil) ali vrnitev sredstev.

Za **kmetijske sklade** pravni red Skupnosti predvideva različne vrste nadzora. Prvič, dr žave članice morajo imeti pooblaščeno in učinkovito plačilno agencijo, da se zagotovita dobro poslovodenje in nadzor nad izdatki za kmetijstvo. Drugič, države članice morajo tudi upravljati operativne kontrolne sisteme, zlasti operativni integrirani administrativni in kontrolni sistem (IAKS) za neposredna plačila kmetom in dele izdatkov za razvoj pode želja, predvsem da bi se izognili goljufivemu ravnanju in nerednim plačilom. Tretjič, če dr žave članice ne upravljajo s temi kontrolnimi sistemi pravilno, Komisija na podlagi pravnega reda Skupnosti naknadno določi finančne popravke s postopki potrditve obra

[3] Poleg tega, če se pravni red Skupnosti v državi članici ne uporablja pravilno, se lahko javne in zasebne stranke sklicujejo na nacionalna sodišča za izvajanje zakonodaje ES in na zadnji stopnji na Sodišče Evropskih skupnosti; njihova vlada tako tvega obsodbo.

čunov. V tem primeru Komisija ne financira dela izdatkov za kmetijstvo. Če Komisija ugotovi, da gre za nespoštovanje pravil Skupnosti ali za zlorabo sredstev EU, lahko prekine ali začasno zmanjša plačilo predplačil za vsak primer posebej.

Za **strukturne sklade** pravni red Skupnosti predvideva štiri vrste kontrole, ki lahko vodijo do finančnih popravkov. Prvič, vsaka država članica mora predložiti operativni program, v katerem je navedeno, kako bodo sredstva porabljena v vsakem sektorju. Te programe mora Komisija odobriti, preden se lahko izvrši kakršno koli plačilo. Dokler Komisija uradno ne sprejme programov, niso možna predhodna predplačila. Drugič, vsaka država članica mora dokazati, da je ustanovila ustrezne upravne, certifikacijske in revizijske organe. Če Komisija meni, da ti organi ne delujejo učinkovito, ne bo odobrila vmesnih plačil. Tretjič, zadevno črpanje sredstev za ta program ali programe se lahko prekine, preneha ali razveljavi, če Komisija na podlagi svojih ugotovitev sumi ali odkrije primere nepravilnosti ali goljufije, vključno s korupcijo. Poleg tega zaščitnih ukrepov za sredstva EU se lahko določijo finančni popravki v primeru, da se pri rednih naknadnih kontrolah ugotovijo posamezne ali sistemske nepravilnosti.

3.2. Orodja, ki temeljijo na Pristopni pogodbi

V skladu s Pristopno pogodbo so možne tri vrste zaščitnih ukrepov:[4], ki se lahko uporabijo še tri leta po pristopu. Slednji dve se lahko uporabljata pred pristopom. Tako oblikovani ukrepi se uporabljajo dokler se Komisija ne določi, da jih bo ukinila na podlagi rešitve osnovnih težav.

Poleg tega sta na voljo dve vrsti prehodnih ureditev, opisani v nadaljevanju.

Gospodarska zaščitna klavzula se lahko uporablja za reševanje hudih gospodarskih težav v sedanji ali novi državi članici po pristopu.

Zaščitna klavzula za **notranji trg** se lahko uporablja, če nova država članica povzroča ali bi lahko povzročila hudo nepravilnost pri delovanju notranjega trga. Komisija lahko sprejme ustrezne ukrepe, kot je izključitev te države iz koristi določene zakonodaje o notranjem trgu. Ta zaščitna klavzula zajema notranji trg v širokem smislu, tj. ne le štirih svoboščin, ampak tudi sektorske politike (npr. konkurenca, kmetijstvo, promet, telekomunikacije, energetika, varstvo potrošnikov in zdravja, okolje itd.), če imajo čezmejne učinke.

Zaščitna klavzula za **pravosodje in notranje zadeve** omogoča enostransko ukinitev trenutnih obveznosti države članice na področju pravosodnega sodelovanja z zadevno dr žavo na področju civilnega in kazenskega prava, kar zadeva pravne instrumente, ki spadajo v okvir načela medsebojnega priznavanja. Lahko se uporablja v primeru hudih pomanjkljivosti ali tveganja pomanjkljivosti na teh dveh področjih.

Poleg tega so v Pristopni pogodbi določene **prehodne ureditve**. V prvi kategoriji so ureditve, sprejete med pogajanji za različna področja, da bi preprečili morebitne regionalne ali sektorske motnje v novih ali v starih državah članicah. Na primer prosto gibanje delavcev iz novih držav članic lahko države članice omejijo do sedem let po pristopu.

[4] Členi 36, 37 oziroma 38 Akta o pristopu.

Dostop do nacionalnih cestnih prevoznih trgov (kabotaža) je začasno omejen.

Poleg tega Pristopna pogodba predvideva drugo kategorijo prehodnih ukrepov o veterinarskih in fitosanitarnih pravil ter pravil za varnost hrane, ki jih Komisija lahko sprejme v obdobju treh let po pristopu[5]. Cilj teh ukrepov je preprečiti, da bi npr. neustrezna podjetja za proizvodnjo živil prodajala svoje izdelke na notranjem trgu v prehodnem obdobju, ki lahko traja največ tri leta. V tem obdobju lahko taka podjetja proizvajajo blago, ki je posebej označeno in se lahko prodaja le na nacionalnem trgu. Po izteku prehodnega obdobja bodo morala biti v skladu s pravili EU ali pa jih bo treba zapreti.

3.3. Spremljajoči ukrepi, predvideni za pristop Bolgarije in Romunije

Na podlagi ugotovitev tega poročila bo Komisija nemudoma ukrepala, kjer bo potrebno, da bo zagotovila delovanje politik EU. To zadeva primere na področjih varnosti živil, zra čne varnosti, kmetijskih skladov EU, sodstva in boja proti korupciji, kakor je opisano spodaj. V primeru, da se pomanjkljivosti odkrijejo pred vstopom ali po njem, se prav tako sprejmejo ustrezni ukrepi, da se zagotovi pravilno delovanje politik EU.

3.3.1. Pravosodje in boj proti korupciji

Iz poročila je razvidno, da je na področju reforme pravosodja ter boja proti organiziranemu kriminalu in korupciji potreben dodatni napredek. Komisija bo vzpostavila mehanizem za sodelovanje in preverjanje napredka na teh področjih po pristopu. Temeljili bodo na členih 37 in 38 Akta o pristopu.

Bolgarija in Romunija redno poročata o napredku pri izpolnjevanju posebnih meril. Prvo poročilo je treba oddati do 31. marca 2007. Komisija bo zagotovila notranje in zunanje strokovno znanje za sodelovanje in zagotovitev smernic glede procesa reform in za preverjanje napredka. Komisija bo potem do junija Evropskemu parlamentu in Svetu poro čala o doseženem napredku pri izpolnjevanju meril. Poročila Komisije bodo ocenjevala, ali so bila merila dosežena, ali jih je treba prilagoditi oziroma po potrebi zahtevati nadaljnja poročila o napredku. Mehanizem bo v uporabi tako dolgo, dokler merila ne bodo izpolnjena.

Če katera koli država ne bo primerno izpolnjevala meril, bo Komisija uporabila zaščitne ukrepe iz Pristopne pogodbe. Slednji vodijo k ukinitvi trenutnih obveznosti držav članic, da na podlagi načela medsebojnega priznavanja te sodbe priznajo in izvršijo naloge, ki jih izdajo sodišča ali tožilci katere koli države.

Na podlagi ugotovitev tega poročila so merila, ki jih je treba doseči, naslednja:

Bolgarija

– Sprejeti ustavne spremembe, s katerimi bodo odstranjene vse dvoumnosti glede neodvisnosti in odgovornosti pravosodnega sistema.

– Zagotoviti bolj transparenten in učinkovit pravosodni postopek, tako da se sprejme in

[5] Člen 42 ter prilogi VI in VII Akta o pristopu.

izvaja nov zakon o sodiščih ter nov zakonik o civilnem postopku. Poročati o vplivu teh novih zakonov ter kazenskega zakonika in zakona o upravnem postopku, predvsem v preiskovalnem postopku.

– Nadaljevati reformo sodstva, da bi povečali strokovnost, odgovornost in učinkovitost. Oceniti vpliv te reforme in letno objavljati rezultate.

– Voditi in poročati o strokovnih, nestrankarskih preiskavah obtožb suma korupcije na visoki ravni. Poročati o notranjih preiskavah javnih institucij in o objavljanju prihodkov uradnikov na visokih položajih.

– Sprejeti nadaljnje ukrepe za preprečevanje in boj proti korupciji, zlasti na mejah in lokalni upravi.

– Izvajati strategijo za boj proti organiziranemu kriminalu, ki se osredotoča na huda kazniva dejanja, pranje denarja ter na sistematičen odvzem sredstev storilcem kaznivega dejanja. Poročati o novih in tekočih preiskavah ter o obtožbah in obsodbah na teh področjih.

Romunija

– Zagotoviti bolj transparenten in učinkovit pravosodni postopek predvsem tako, da se okrepi usposobljenost in odgovornost vrhovnega sodniškega sveta. Poročati in spremljati vpliv novega zakonika o civilnem postopku in novega kazenskega zakonika.

– Ustanoviti, kakor je predvideno, službo za integriteto, ki bo odgovorna za preverjanje premoženjskega stanja in potencialnih navzkrižij interesov, in za izdajanje zavezujočih sklepov na podlagi katerih se lahko sprejmejo odvračilne sankcije.

– Utrjevati že dosežen napredek, nadaljevati z vodenjem strokovnih, nestrankarskih preiskav suma korupcije na visoki ravni.

– Sprejeti nadaljnje ukrepe za preprečevanje in boj proti korupciji, zlasti v lokalni upravi.

Komisija bo po posvetovanju z državami članicami sprejela sklep o vzpostavitvi in opredelitvi podrobnosti tega mehanizma. Veljati bo začel 1. januarja 2007. Seznam teh meril bo spremenjen, če bo katera od držav izpolnila eno ali več meril pred pristopom.

3.3.2. Kmetijski skladi

V Bolgariji in Romuniji obstaja dejansko tveganje, da IAKS do pristopa ne bo pravilno deloval. V obeh državah je časovni razpored za dokončanje takega pravilnega delovanja sistema IAKS zelo tesen zaradi poznega začetka priprav. Posledično se lahko zgodi, da ne bo dosežena potrebna kakovost dela, ki ga je treba opraviti.

Kmetijski skladi, ki jih zajema IAKS, predstavljajo daleč največji del izdatkov za kmetijstvo Bolgarije in Romunije (okrog 80 %), zato je pravilno delovanje sistema IAKS izredno pomembno.

Za odpravo teh tveganj je treba vzpostaviti mehanizem, ki predvideva možnost poznejše

odločitve o ukrepih glede pravilne uporabe sredstev za kmetijstvo, ki so zajeta v sistemu IAKS. Taki ukrepi so potrebni, da bi se izognili neupravičenim izplačilom v prvih letih po pristopu in za odpravo neposrednega tveganja hude kršitve delovanja notranjega trga za kmetijske izdelke. To tveganje je posledica posebne narave izdatkov za kmetijstvo, ki se izvajajo v strogem časovnem okviru. Poleg tega sredstva, ki jih zajema IAKS, zaznamuje visoko število transakcij kmalu po vstopu. Treba jih je upravljati, nadzirati in izplačevati kmalu po pristopu. Poleg tega je učinkovit nadzor možno izpeljati le v določenem obdobju zadevnega leta.

Mehanizem, ki temelji na Pristopni pogodbi, je določen v uredbi, ki se sprejema hkrati s tem sporočilom. V praksi mehanizem obema državama daje na voljo čas, da zaključita potrebna dela glede pravilnega delovanja sistema IAKS. Ukrepi ne bodo uvedeni, če bosta to uspeli zaključiti v predpisanem časovnem okviru. Da bosta pravočasno dokončali dela, bodo potrebna še povečana prizadevanja.

3.3.3. Varnost živil

Bolgarija in Romunija imata trenutno prepoved izvažanja živih prašičev, prašičjega mesa in določenih izdelkov iz prašičjega mesa v EU zaradi prisotnosti *klasične prašičje kuge* v obeh državah. Razmere glede klasične prašičje kuge zahtevajo sprejetje določenih odločb Komisije do datuma pristopa.

Bolgarija je v uradno predložitev predložila načrt za dokončanje izkoreninjenja klasične prašičje kuge pri divjih prašičih. Po odobritvi tega načrta bi se Bolgarija vključila v režim Skupnosti, vzpostavljen za tiste države članice, ki jih je prizadela klasična prašičja kuga. Romunija je v uradno odobritev predložila načrt za izkoreninjenje klasične prašičje kuge pri divjih in domačih prašičih. Vendar trenutno stanje v obeh državah še vedno zahteva prepoved trgovine z živimi prašiči, prašičjim mesom in določenimi izdelki iz prašičjega mesa v EU po pristopu. Ustrezni ukrepi bodo začeli veljati ob pristopu.

Obe državi še nista v celoti usklajeni s pravnim redom Skupnosti o TSE. Če Bolgarija in Romunija pred pristopom ne bosta mogli vzpostaviti primernega sistema za zbiranje in ravnanje z mrtvimi živalmi in stranskimi proizvodi živali na celotnem ozemlju svojih držav ter dokončati posodobitev kafilerij, bodo sprejete omejitve glede uporabe nekaterih stranskih proizvodov živali (npr. za krmo za živali). Ti ukrepi bodo temeljili na Aktu o pristopu ali pravnemu redu Skupnosti. Veljati bodo začeli do pristopa.

Seznam bolgarskih in romunskih kmetijsko-prehrambenih obratov, ki imajo prepoved prodaje svojih izdelkov v druge države članice v triletnem obdobju, saj še niso skladne s predpisi EU, bo posodobljen do datuma pristopa. V posodobljen seznam bodo po potrebi vključena drugi obrati, ki ne izpolnjujejo pravil. Ta postopek temelji na prehodnih ukrepih, predvidenih v Aktu o pristopu.

Poleg tega bo morda treba sprejeti posebne prehodne ukrepe na podlagi člena 42 Akta o pristopu za mlečni sektor zaradi neskladja med zmogljivostjo predelave ustreznih obratov in razpoložljivostjo ustreznega surovega mleka. Ti ukrepi bodo preprečili prodajo nekaterih izdelkov iz neustreznega surovega mleka v druge države članice.

3.3.4. Varnost v letalstvu

Glede na hude pomanjkljivosti, ki so jih ugotovile Evropska agencija za varstvo v letalstvu (EASA) in Skupne letalske oblasti (JAA) na področju varnosti v letalstvu, so JAA zavrnile vzajemno priznavanje Bolgarije v sistemu JAA na pomembnih področjih varnosti, ki so plovnost, vzdrževanje, delovanje in podeljevanje licenc letalskemu osebju. Da bi se uskladila z zakonodajo EU, mora Bolgarija predložiti akcijski načrt za odpravo vseh pomanjkljivosti in ga izvesti po strogo določenem časovnem načrtu v tesnem sodelovanju in pod vodstvom Evropske agencije za varstvo v letalstvu (EASA). EASA bo potem izvedla pregled v najkrajšem možnem času pred pristopom, da se preveri izvedba tega na črta.

Če Bolgarija ne bo sprejela potrebnih popravnih ukrepov, lahko Komisija na lastno pobudo ali na zahtevo države članice omeji dostop do mednarodnega letalskega trga. Tudi registrirana bolgarska letala, ki ne izpolnjujejo varnostnih pravil civilnega letalstva EU, so lahko predmet ustreznih zaščitnih ukrepov na podlagi pravnega reda Skupnosti. Poleg tega se bolgarski letalski prevozniki, ki ne izpolnjujejo pogojev, lahko dodajo na seznam prepovedanih letalskih prevoznikov EU, ki ne smejo leteti v, čez ali iz zračnega prostora EU. Vsi ti ukrepi temeljijo na pravnem redu Skupnosti.

4. Sklepna ugotovitev

Bolgarija in Romunija sta za članstvo Evropske unije zaprosili leta 1995, pristopna pogajanja z obema državama pa so se začela februarja 2000. Evropski svet je leta 2002 napovedal, da namerava sprejeti Bolgarijo in Romunijo v Evropsko unijo leta 2007, če bosta znatno napredovali pri izpolnjevanju meril za članstvo. Pristopna pogajanja so se zaključila decembra 2004, Pristopna pogodba je bila podpisana aprila 2005.

Od zadnjega poročila Komisije, ki je bilo izdano maja, sta Bolgarija in Romunija znatno napredovali pri zaključku priprav na članstvo EU. Bolgarija in Romunija sta dovolj dobro pripravljeni, da lahko do 1. januarja 2007 izpolnita politična in gospodarska merila ter merila pravnega reda Skupnosti.

Veliko vprašanj, opredeljenih v majskem poročilu je zdaj rešenih. Številna sektorska vpra šanja so bila rešena. Določen napredek je bil dosežen na področjih reforme pravosodja, boja proti korupciji, pranja denarja in organiziranega kriminala, vendar so potrebni nadaljnji dejanski rezultati.

To poročilo opredeljuje vprašanja, ki zahtevajo nadaljnja prizadevanja. Opozarja na dolo čbe pravnega reda Skupnosti in Pristopne pogodbe, ki so namenjene zaščiti pravilnega delovanja politik EU in institucij po pristopu. V skladu z ugotovitvami tega poročila bo Komisija po posvetovanju z državami članicami vzpostavila mehanizem za sodelovanje in preverjanje napredka na področjih reforme pravosodja, boja proti korupciji, pranja denarja in organiziranega kriminala. Za ta namen so bila določena merila, ki zadevajo posebne okoliščine vsake države.

Komisija je sprejela potrebne pravne določbe, da se zagotovi ustrezno upravljanje kmetijskih skladov EU. Poročilo poudarja, da obstoječa pravila vsebujejo potrebna jamstva za ustrezno upravljanje strukturnih skladov EU in drugih programov.

Na področju varnosti živil so sprejeti nekateri posebni ukrepi. Trenutno iz Bolgarije in Romunije v EU ni mogoče izvažati nekaterih živali in živalskih proizvodov zaradi prisotnosti bolezni živali. Te omejitve se bodo po potrebi ohranile tudi po pristopu.

Na področju varnosti v letalstvu bodo potrebni posebni ukrepi za bolgarska zračna plovila in prevoznike.

Na splošno sta Bolgarija in Romunija dobro napredovali pri prilagajanju svoje zakonodaje in uprave zakonom in pravilom Evropske unije. Tako sta zdaj večinoma usklajeni s prevladujočimi standardi in praksami v Evropski uniji. Trajna podpora Evropske unije bo na voljo za reševanje ostalih vprašanj. V pravnem redu Skupnosti in Pristopni pogodbi so zadostna jamstva za zagotavljanje pravilnega delovanja politik in institucij EU. Kot rezultat doseženega napredka bosta Bolgarija in Romunija 1. januarja 2007 prevzeli pravice in dolžnosti članstva EU. Komisija se veseli, da bo tega dne Bolgariji in Romuniji izrekla dobrodošlico kot polnopravnima članicama Evropske unije.

PRILOGA O DRŽAVI: BOLGARIJA

1. Vprašanja, izpostavljena v sklepu poročila iz maja 2006, pri katerih so potrebni nadaljnji ukrepi

1.1. Politična merila

Pravosodni sistem

Bolgarija je še naprej napredovala pri reformiranju svojega pravosodnega sistema. Nacionalna skupščina je vložila spremembe ustave, da bi odstranila dvoumnosti glede neodvisnosti sodstva in odgovornosti pravosodnega sistema.

Vrhovni pravosodni svet je junija 2006 sprejel uredbo o konkurenčnem preverjanju in ocenjevanju sodnikov v skladu z zakonom o sodiščih. Ta zakon določa merila in postopke za ocenjevanje strokovne in etične kakovosti sodnikov. Zakon določa, da se za vsako delovno mesto objavi razpis. Sistem IT za naključno dodeljevanje primerov sodnikom je zdaj na voljo v veliki večini sodišč. Prizadevanja za nadaljnjo krepitev sistemov IT v sodstvu se nadaljujejo. Usposabljanje, ki ga organizira nacionalni inštitut za pravosodje, poteka tekoče.

V kazenske postopke so bile pred kratkim vpeljane številne spremembe. Prenos odgovornosti od preiskovalnih sodnikov (Sledovateli) na policijske preiskovalce (Dosnateli) se tekoče nadaljuje. Tožilci so začeli voditi preiskave v preiskovalnem postopku. Novo ustanovljena delovna skupina spremlja delovanje novega kazenskega zakonika. Njen cilj je zbirati informacije o praktičnem izvajanju novega zakonika in opredeliti morebitne težave. Hitri postopki so v številnih primerih pospešili kazenske postopke. Strukture upravljanja na tožilstvu so bile izboljšane, vložena pa so bila tudi prizadevanja za povečanje zanesljivosti in odgovornosti posameznih tožilcev. Posebni oddelek, imenovan „Boj proti organiziranemu kriminalu in korupciji“, je bil še okrepljen in ima zdaj okrog 80 usposobljenih tožilcev. To je povečalo učinkovitost boja proti organiziranemu kriminalu in korupciji znotraj pravosodnega sistema.

Generalni tožilec je podaljšal roke za reševanje velikih zaostankov pri preiskavah, ki bi se sicer kmalu iztekli. Okrepljen je bil notranji inšpektorat na vrhovnem kasacijskem to žilstvu, ki se ukvarja z bojem proti prekrškom sodnikov. Upravni odbor združenja tožilcev v Bolgariji je maja 2006 od vseh članov združenja zahteval, naj v skladu z zakonom o javni objavi premoženja oseb na visokih položajih objavijo svojo letno napoved prihodkov in premoženja in jo predložijo državnemu revizijskemu uradu. Generalno tožilstvo je objavilo rezultate prve faze revizije službe kazenskega pregona. Vključili so resne primere nestrokovnega ravnanja tožilcev, ki so primere zaključili brez tehtne utemeljitve. Uvedeni so bili disciplinski ukrepi proti odgovornim.

Začele so se priprave za izvajanje zakona o upravnem postopku. Ukrepi usposabljanja se pripravljajo in začele so se priprave za sprejemni izpit 315 upravnih sodnikov. Začetne izkušnje z novim sistemom pravne pomoči so pozitivne. Zdaj je na voljo dovolj akreditiranih pravnikov in ustrezen proračun. Izvajanje zakona o zasebnih sodnih izvr šiteljih se nadaljuje in imenovani so bili prvi zasebni izvršitelji.

Vendar je določena zaskrbljenost še vedno prisotna.

Treba je sprejeti potrebne spremembe ustave, da bi odstranili dvoumnosti glede neodvisnosti sodstva in odgovornosti pravosodnega sistema.

Sestava in delovanje vrhovnega pravosodnega sveta sta še vedno zaskrbljujoča. Ker člani vrhovnega pravosodnega sveta še vedno opravljajo svoje druge poklicne dejavnosti (v največ primerih kot predsedniki sodišč ali tožilstev), se ne morejo povsem posvetiti svojim nalogam. Vrhovni pravosodni svet je o disciplinskih ukrepih pogosto odločal počasi. Pravne določbe za suspendiranje sodnikov, proti katerim poteka notranja disciplinska preiskava, niso predvidene. Sodnika, ki je član vrhovnega pravosodnega sveta in ki mi je bilo dokazano, da je storil disciplinski prekršek, ni mogoče odpustiti iz sveta. Zato je zmo žnost delovanja vrhovnega pravosodnega sveta kot verodostojnega in vodilnega organa, ki uveljavlja najvišje etične standarde v bolgarskem pravosodnem sistemu še vedno zaskrbljujoča. Po sprejemu uredbe o konkurenčnem preverjanju in ocenjevanju sodnikov je treba nadaljevati s prizadevanji za zagotovitev njenega doslednega izvajanja.

Do zdaj je bil mehanizem spremljanja novega kazenskega zakonika precej neučinkovit. Mehanizem morajo sodniki bolje poznati in uporabljati zlasti na lokalnih sodiščih. Največ težav glede izvajanja novega kazenskega zakonika je povezanih s preveč zamudnimi postopki, nerealnimi roki za preiskave hudih kaznivih dejanj in z razporedom zaslišanj ter pravnimi omejitvami za predložitev dokazov sodišču s strani policistov. Poleg tega so še vedno zaostanki pri zadevah, ki so se začele pod prejšnjim kazenskim zakonikom.

Glede preiskovalnega postopka je potrebno dodatno usposabljanje za policijske preiskovalce. Notranja revizija na javnem tožilstvu je pokazala številne kršitve glede zakonitosti odločitev in glede upoštevanja rokov. V nekaterih primerih so tožilci zaključili zadeve brez utemeljitve. Hude kršitve, ki so bile odkrite ob reviziji delovanja tožilstva, morajo zdaj odgovorni organi primerno odpraviti s trajnimi ukrepi, ki v vseh primerih zagotavljajo odgovorno in strokovno ravnanje tožilcev. Da bi zagotovili nepristranskost, je treba razviti programsko opremo za naključno dodeljevanje zadev, podobno tisti, ki se uporablja za sodnike. Treba je zaposliti osebje, tako da bodo navedena sodišča začela delovati s 1. marcem 2007, kakor je bilo predvideno.

Pri sprejetju novega zakonika o civilnem postopku so velike zamude. Novi zakon o zasebnih sodnih izvršiteljih še ni znatno izboljšal izvrševanja sodb. Postopek zaposlovanja zasebnih izvršiteljev še ni zaključen in usposabljanje je šele na začetni stopnji. Protikorupcijske oddelke na vrhovnem pravosodnem svetu in tožilstvu je treba okrepiti in zaščititi pred neprimernimi vplivi.

Na splošno je bil od maja dosežen določen napredek. Pri številnih pomembnih vprašanjih pa so, kakor je bilo navedeno, še potrebne nadaljnje izboljšave.

Protikorupcijski ukrepi

Bolgarija je v boju proti korupciji dosegla dodaten napredek. Kot del programa za izvajanje strategije za pregledno vodenje države ter preprečevanje in boj proti korupciji so bile avgusta 2006 sprejete spremembe „zakona o javni objavi premoženja oseb na visokih

državnih položajih“. Veljati bodo začele januarja 2007. Zakon zdaj pooblašča državni revizijski urad, ki mu pomagajo drugi javni organi, da izvede preiskave za potrditev to čnosti prijav, ki jih osebe na visokih državnih položajih predložijo državnemu revizijskemu uradu. Poleg tega so nedavne spremembe razširile krog oseb, ki morajo prijaviti svoje premoženje. Vsi ministri so svoje prijave premoženjskega stanja objavili na internetu.

Spremembe zakona o političnih strankah so bile sprejete avgusta 2006. Te spremembe določajo, da morajo člani vodilnih in nadzornih organov političnih strank državnemu revizijskemu uradu prijaviti svoje premoženje doma in v tujini, prihodke in izdatke. Politi čne stranke morajo navesti svoje donatorje ter vrsto in vrednost donacij. Poleg tega morajo zdaj politične stranke državnemu revizijskemu uradu predložiti seznam (nepridobitnih) organov, v katerih sodelujejo njihovi vodilni člani. Septembra 2006 je dr žavni revizijski urad objavil rezultate podrobne revizije finančnih aktivnosti in upravljanja premoženja političnih strank.

V skladu z zakonom o javni upravi so bili v vseh ministrstvih in večini državnih agencij ustanovljeni inšpektorati, ki so neposredno odgovorni ministru. Ti inšpektorati lahko v primeru kršitev predlagajo disciplinske ali pravne ukrepe proti zaposlenim. V ministrskem svetu je bil ustanovljen „višji inšpektorat“, ki odgovarja ministrskemu predsedniku. Zadol žen je za usklajevanje in podporo aktivnostim ministrskih inšpektoratov. Višji inšpektorat je sekretariat protikorupcijske komisije. Število zaposlenih komisije se je zdaj povečalo. V številnih državnih organih so bile vzpostavljene kontaktne točke za zbiranje prijav o korupciji. Oblikovan je bil načrt za izpeljavo protikorupcijskega usposabljanja za okrog 50 000 uslužbencev na vseh ravneh. Sprejeta je bila še vrsta drugih ukrepov. Sem spadajo dežurne telefonske linije in nabiralniki za pritožbe, pa tudi poenostavljeni postopki za dr žavljane, ki želijo stopiti v stik z lokalnimi organi. Znotraj mejne policije so bile sprejete ureditve, ki naj bi z naključnimi spremembami delovnega časa in delovnih mest zmanjšale tveganja korupcije. V okviru ministrstva za notranje zadeve se izvaja preverjanje zaposlenih ter usposabljanje in uvajanje preventivnih ukrepov in dobre prakse. Pri zahtevah za odvzem imunitete poslancem generalni tožilec še naprej deluje bolj proaktivno. Od maja 2006 je bila imuniteta odvzeta dvema poslancema.

Bolgarija je ratificirala konvencijo ZN proti korupciji. Avgusta 2006 so bile sprejete spremembe zakona o strokovnih organizacijah zdravnikov in zobozdravnikov, katerih cilj so strožje kazni za kršitve poklicne etike.

Vendar je določena zaskrbljenost še vedno prisotna.

Sekretariat protikorupcijske komisije še ne deluje v celoti. Usklajevanje protikorupcijske strategije ostaja še nepopolno in organi, ki pri tem sodelujejo, so preveč razpršeni.

Ureditve za spodbujanje prijavljanja nepravilnosti so še vedno neprimerne. Inšpektorati v okviru javne uprave še niso dovolj samostojni in treba je okrepiti njihove institucionalne pristojnosti. Poleg tega ni mogoče vedno zagotoviti anonimnosti sporočil, saj so telefonske številke lahko registrirane. Glede disciplinskih kazni zaradi obtožb suma korupcije še niso zagotovljene popolne in zanesljive statistike o naravi kršitev in kazni. Agencije za pobiranje davkov, carinska uprava in uprava za ceste ter službe veterinarske inšpekcije in lokalne uprave so še posebej podvržene korupciji. Potrebni so dodatni ukrepi

za preprečevanje korupcije na mejnih prehodih, vključno s kampanjami za osveščanje voznikov tovornjakov in drugih pogostih uporabnikov. Ureditve za mejne prehode je treba še naprej preverjati, da se poveča učinkovitost in pospeši postopke.

Do zdaj je bilo s preiskavami in pregonom korupcije doseženih le malo dejanskih rezultatov. Glede korupcije na visokih položajih je še vedno zelo malo obtožb in obsodb oseb na visokih položajih in malo informacij o višini kazni. Zelo malo preiskav domnevnega neetičnega ravnanja sodnikov je privedlo do pregona in obsodbe. Na splošno je bil od majskega poročila dosežen določen napredek. Vendar so pri številnih pomembnih zgoraj navedenih vprašanjih še potrebne nadaljnje rešitve.

1.2. *Merila pravnega reda Skupnosti*

Boj proti organiziranemu kriminalu, goljufijam in korupciji

Bolgarija je napredovala pri policijskem sodelovanju in boju proti organiziranemu kriminalu. Izvaja se novi kazenski zakonik. Vključuje nove preiskovalne tehnike za boj proti organiziranemu kriminalu ter zaposlovanje in usposabljanje policistov, ki imajo preiskovalna pooblastila. Na višjem direktoratu za boj proti organiziranemu kriminalu (CDCOC) je zdaj zaposleno visoko strokovno usposobljeno osebje. Julija 2006 je bil sprejet zakon o uzakonitvi, sprejetju in izvrševanju sklepov o zasegu premoženja ali dokazov, ki izvaja Sklep Sveta o izvrševanju sklepov o zasegu premoženja ali dokazov v EU.

Nadaljuje se sodelovanje s sosednjimi državami in državami članicami EU pri razbijanju mednarodnih kriminalnih mrež. Boj proti organiziranemu kriminalu je pridobil več politi čne pozornosti in nekateri organi kazenskega pregona so bili na tem področju bolj u činkoviti. Zabeleženih je bilo nekaj uspešnih akcij proti kriminalnim mrežam, ki se ukvarjajo s trgovanjem z ljudmi, drogami in ponarejenimi valutami, v nekaj primerih tudi v sodelovanju z državami članicami EU. Sprejetih je bilo več ukrepov za razkritje povezav med organi kazenskega pregona in hudodelskimi združbami. Programi za zaščito prič delujejo delno. Dogovori o sodelovanju pri zaščiti prič so bili sklenjeni z Nekdanjo jugoslovansko republiko Makedonijo in Združenimi državami Amerike.

Vendar je določena zaskrbljenost še vedno prisotna.

Glede novega kazenskega zakonika obstajajo pomanjkljivosti, kakor je že navedeno v oddelku o reformi pravosodja. Poleg tega je treba še naprej izobraževati določeno število specializiranega osebja, ki vodijo policijske preiskave, in preiskovalcem zagotoviti več usposabljanja. Varstvo podatkov in ravnanje z zaupnimi podatki ni vedno ustrezno, kar ovira mednarodno sodelovanje. Treba je vzpostaviti sodoben in usklajen sistem statistike o kaznivih dejanjih, ki bo Bolgariji omogočal bolj podrobno spremljanje in analiziranje trenutnega stanja in trendov.

Naročeni umori oseb se redko pojavijo med uspešnimi preiskavami in pregoni. Nezakonito posedovanje strelnega orožja še naprej ostaja težava. Število primerov uspešnega pregona v zvezi s trgovino z ljudmi, tihotapljenjem prepovedanih drog, pranja denarja, ponarejanja blaga, valut in dokumentov je še vedno nizko.

Organiziran kriminal je še vedno težava. Treba je okrepiti sodelovanje med CDCOC in finančnimi institucijami ter Europolom in zadevnimi službami v tujini. Bolgarski zakon predvideva pravna orodja, potrebna za preiskovanje in pregon organiziranega kriminala. Vendar odločilnih rezultatov še ni.

Na splošno so bili vzpostavljeni določeni mehanizmi, ki bi morali poenostaviti boj proti organiziranemu kriminalu. Vendar se v primerih preiskovanja in pregona organiziranega kriminala dosegajo nezadostni dejanski rezultati.

Pranje denarja

Bolgarija je na področju boja proti pranju denarja dosegla določen napredek. Zakonodaja o pranju denarja je v veliki meri usklajena s pravnim redom Skupnosti. Junija 2006 je bil sprejet zakon o ukrepih proti pranju denarja, da v celoti odraža zahteve druge direktive EU proti pranju denarja. Upoštevana so bila tudi revidirana priporočila o boju proti pranju denarja in financiranju terorizma Projektne skupine za finančno ukrepanje. Poleg tega je bila izpeljana vrsta pobud z namenom izboljšati kazenski pregon in sodelovanje med organi kazenskega pregona: usposabljanje preiskovalcev in tožilcev, nova organizacijska struktura znotraj policije in tožilstva ter izboljšave medagencijskega usklajevanja med organi pregona.

Poročamo lahko tudi o pozitivnem razvoju pri odzivih na mednarodne zahteve po sodelovanju in na operacije, katerih cilj je boj proti dejavnostim pranja denarja s strani tujih državljanov. Finančna obveščevalna agencija ustrezno opravlja svojo nalogo upravnega organa, ki analizira poročila o sumljivih transakcijah.

Vendar je določena zaskrbljenost še vedno prisotna.

Učinkovito izvajanje zakonodaje ostaja precej omejeno, tako da ni dejanskih rezultatov glede kazenskega in sodnega pregona. Treba je izvesti kampanje za osveščanje vseh institucij, v katerih bi lahko prišlo do pranja denarja, ter povečati njihove (nadzorne) zmogljivosti. Učinkovitost v boju proti pranju denarja še vedno resno ovirajo korupcija in organiziran kriminal.

Na splošno je Bolgarija na tem področju dosegla določen napredek. Bolgarija mora še vedno dokazati, da lahko doseže dejanske rezultate pri kazenskemu in sodnemu pregonu primerov pranja denarja.

Integrirani administrativni in kontrolni sistem (IAKS)

Viden napredek je bil nedavno dosežen pri vzpostavitvi integriranega administrativnega in kontrolnega sistema (IAKS). Razvita je bila programska oprema IT za sistem IAKS, ki se trenutno preizkuša, namešča se tudi strojna oprema. Izdelan je bil podroben načrt za preglede na kraju samem; zaposlilo in usposobilo se je dodatno osebje, kupilo opremo in zaključilo poslovnike. Za postavitev identifikacijskega sistema zemljiških parcel/geografskega informacijskega sistema (LPIS/GIS) so bili zagotovljeni pomembni dodatni viri, kar je zelo pospešilo delo.

Vendar je določena zaskrbljenost še vedno prisotna.

Za dokončanje identifikacijskega sistema zemljiških parcel/geografskega informacijskega sistema (LPIS/GIS) je previden tesen časovni razpored in lahko se zgodi, da potrebna kakovost dela, ki ga je treba opraviti, ne bo dosežena. Poleg tega so nastale zamude pri vzpostavitvi povezave med kmetijskim registrom in LPIS/GIS. Na splošno obstaja tveganje, da IAKS do pristopa ne bo pravilno deloval. Da bi zagotovili delovanje sistema IAKS, bodo potrebna nenehna in na nekaterih področjih okrepljena prizadevanja.

TSE in stranski proizvodi živali

Znaten napredek je bil zabeležen pri zbiranju in ravnanju z mrtvimi živalmi ter stranskimi proizvodi živali (kategorije tveganja 1, 2 in 3). Bolgarija je vzpostavila kafilerije, ki so v skladu z zahtevami EU. Predviden je tudi potreben sistem za zbiranje tega materiala po kmetijah ali obratih in sredstva za učinkovit nadzor postopka odstranjevanja. Odstranjevanje proizvodov kafilerije (mesa in kostne moke) je treba opraviti s sosežigom. Drug proizvod kafilerije (maščoba) se uporabi v kafilerijah kot nadomestno gorivo.

Sedanji kafileriji sta nameščeni zelo blizu druga drugi na severovzhodu Bolgarije. Čeprav sedanja zmogljivost kafilerij zadostuje, Bolgarija načrtuje gradnjo tretjega obrata, da bi zagotovila enakomernejšo razporeditev zmogljivosti po državi in uporabo sodobne opreme. Obrati, kjer nastanejo snovi z nizkim tveganjem (kategorija 3) se lahko odločijo in pošljejo te proizvode v kafilerije ali v obrate, ki so registrirani ali imajo dovoljenje za obdelavo takih snovi v skladu z zahtevami in postopki EU. Bolgarija je sestavila popis vseh obstoječih obratov, ki sodelujejo v trgovini in nadaljnji predelavi snovi 3. kategorije. Vsi ti obrati so bili pregledani in registrirani oziroma so dobili dovoljenja.

Vendar je določena zaskrbljenost še vedno prisotna.

Bolgarija mora še vedno izboljšati vse vidike izvajanja in nadaljevati sistematična (navzkri žna) preverjanja na vseh ravneh, vključno z uvajanjem sistema analize tveganj in kritičnih nadzornih točk (HACCP). Na splošno obstaja tveganje, da sistem kafilerij do pristopa ne bo v celoti deloval.

Finančni nadzor izdatkov, povezanih s strukturnimi ukrepi

Bolgarija je dobro napredovala pri postopku akreditacije razširjenega decentraliziranega sistema izvajanja (EDIS) za predpristopna finančna instrumenta Phare in ISPA. Uvedla je posebne ukrepe, kot je sprejetje sklepa vlade o imenovanju dodatnih nadzornikov v zadevne institucije; nadaljevala je s postopkom zaposlovanja in izvedla intenzivne programe usposabljanja za zaposlene na ključnih področjih. Med ministrstvom za finance in zadevnimi ministrstvi je bil podpisan memorandum o soglasju, s katerim bi se moralo izboljšati sodelovanje in pospešiti akreditacijo sistema EDIS za Phare in ISPA.

Bolgarija mora zdaj intenzivno nadaljevati s svojimi prizadevanji in zaključiti tekoče postopke zaposlovanja in usposabljanja ter za strokovnjake iz izvajalskih agencij izpeljati dodatni celostni program usposabljanja o nacionalni zakonodaji in postopkih javnih naročil in pripraviti ustrezne dodatne poslovnike.

Trenutni ritem priprav bi sicer moral nekaterim izvajalskim organom omogočiti zaključek

akreditacije sistema EDIS v okviru programa ISPA do konca leta, vendar bo vsaj ena akreditacija odsvetovana. Glede postopka akreditacije sistema EDIS v okviru programa Phare bodo za dosego zastavljenega cilja potrebna nadaljnja prizadevanja.

2. Druga vprašanja, glede katerih je bil maja 2006 potreben dodaten napredek

2.1. Politična merila

Trgovina z ljudmi

Na tem področju je bil dosežen napredek. Nenehno sodelovanje z državami članicami v boju proti trgovini z ljudmi je vodilo do razbitja ene mreže. Avgusta 2006 je bil spremenjen kazenski zakonik, ki zdaj kot posebno kaznivo dejanje opredeljuje tudi trgovino z nosečimi ženskami, katere cilj je prodaja otrok.

Vendar je določena zaskrbljenost še vedno prisotna.

Nacionalna komisija proti trgovanju nima na voljo delujočega urada. Njen sekretar je dal julija 2006 odpoved. Za trgovino z ljudmi ostaja Bolgarija država tranzita in država izvora. Trgovanje z novorojenčki, ki vključuje noseče ženske, ki rodijo v tujini, se ni ustavilo. Ker zanesljivih mehanizmov evidentiranja ni, so točne informacije o žrtvah trgovanja in številu pogrešanih oseb pomanjkljive. Izvajanje zakona o bolgarskih identifikacijskih dokumentih ostaja pomanjkljivo. Program zaščite prič se izvaja le delno. Bolgarija še ni podpisala Konvencije Sveta Evrope o boju proti trgovini z ljudmi. Na splo šno je bilo na področju trgovine z ljudmi doseženo nekaj napredka.

Slabo ravnanje s priporniki in razmere v zaporih

Vprašanja, opredeljena v majskem poročilu glede razmer v zaporih, ravnanja in spo štovanja obveznosti v skladu z mednarodnimi konvencijami v priporih in zaporih, je še vedno treba rešiti.

Zaščita otrok

Na področju zaščite otrok je bil dosežen napredek. Maja 2006 je bila ustanovljena posebna enota na inšpektoratu urada za socialno pomoč, ki bo nadzirala in spremljala zavode za starejše osebe in otroke. Junija 2006 se je začelo spremljanje programa „Spremljevalci invalidnih oseb“. V tem okviru se izvaja tudi usposabljanje za starše invalidnih otrok. Spremenjena so bila pravila za izvajanje zakona o socialni pomoči, da bi okrepili razvoj alternativnih storitev za otroke. Nadaljuje se spremljanje domov za invalidne otroke.

Vendar je določena zaskrbljenost še vedno prisotna.

V veliko zavodih so življenjske in sanitarne razmere še vedno zelo slabe. Novo ustanovljeno posebno enoto na inšpektoratu urada za socialno pomoč je treba še naprej razvijati, da bo lahko izvajala spremljanje na zadovoljivi ravni. Treba je sprejeti določbe, da se ustrezno upošteva rezultate tega spremljanja.

Zdravstvena oskrba invalidov in oseb z duševnimi boleznimi

Na tem področju je bil dosežen le majhen napredek. Sprejeti so bili nekateri ukrepi, zlasti tisti, katerih cilj je izboljšati transparentnost razdelitev odgovornosti na ministrstvo za zdravje ter ministrstvo za delo in socialne zadeve.

Vendar je določena zaskrbljenost še vedno prisotna.

Treba je utrditi Urad za invalidne osebe kot institucijo, odgovorno za načrtovanje in izvajanje nacionalne politike o invalidnih osebah. Znatna prizadevanja so še vedno potrebna za izboljšanje življenjskih razmer v zavodih. Poleg tega bodo potrebna prizadevanja, da bi preprečili nadaljnjo institucionalizacijo in uresničili naloge iz nacionalnega akcijskega načrta Bolgarije za izvajanje politike duševnega zdravja 2004–2012. Obstoječi projekti in prednostne naloge ne izpolnjujejo v zadostni meri potreb oseb v zavodih.

Zaščita in vključevanje manjšin

Določen napredek je bil dosežen pri vključevanju Romov. Maja 2006 se je začel izvajati program opismenjevanja Romov in poklicno usposabljanje z naslovom „Od socialne pomo či do zaposlitve“. Cilj je zagotoviti osnovno poklicno usposabljanje za brezposelne Rome. Člani romske skupnosti so bili v okviru tega programa tudi zaposleni, večinoma pri posodabljanju infrastrukture.

Maja 2006 je bil imenovan koordinator Desetletja vključevanja Romov 2005–2015. Bolgarija je za eno leto prevzela predsedovanje tega Desetletja. Za pregled izvajanja tega programa se organizirajo redni sestanki spremljanja. Z zaposlovanjem dodatnega osebja je bila okrepljena upravna zmogljivost komisije za zaščito pred diskriminacijo. Nadaljuje se izvajanje poklicnega usposabljanja in drugih povezanih ukrepov za ranljive skupine. Nadaljnje usposabljanje je bilo organizirano za uradnike Direktorata za etnična in demografska vprašanja.

Vendar je določena zaskrbljenost še vedno prisotna.

Vrsta delovnega mesta in proračun za pomočnike učiteljev še nista dokončno opredeljena. Ukrepe za vključevanje romskih otrok v šole je treba še okrepiti, da bodo zajemali tudi visoko šolstvo. Zdravstveno stanje romske populacije je slabo in pogosti so izbruhi bolezni, ki jih povzročajo revščina ali slabi higienski pogoji. Dostop do zdravstvenih storitev je za veliko Romov še vedno omejen. Prizadevanja za vključevanje občutljivih skupin, zlasti Romov, na trg dela je treba še okrepiti.

Upravna zmogljivost nacionalnega sveta za sodelovanje na področju etničnih in demografskih vprašanj ostaja slaba, zlasti na regionalni ravni. Vladni pristop do neevidentiranih naselij povečini romskih skupnosti je vodil do napetosti. Prisilne deložacije so te napetosti še okrepile. Še naprej se je treba bojevati proti vsem oblikam nestrpnosti, zlasti z doslednim izvajanjem obstoječe zakonodaje na področju radiodifuzije in drugih dejavnosti, katerih cilje je boj proti vsem oblikam rasizma, diskriminacije ali ksenofobije.

2.2. Gospodarska merila

Makroekonomska stabilnost in primanjkljaj tekočega računa

Poročilo iz maja 2006 je ponovno potrdilo, da je Bolgarija delujoče tržno gospodarstvo, in zaključilo, je treba preudarno davčno politiko in politiko plač zaradi povečevanja primanjkljaja tekočega računa še okrepiti. Na naslednjih področjih je bil dosežen napredek. Davčna politika je ostala stroga in javnofinančni presežek je dosegel 3,6 % napovedanega BDP v prvih sedmih mesecih leta 2006. Realne plače so se zvišale za 1,5 % letno, v prvi polovici leta 2006, in s tem manj kot produktivnost. Rast izvoza blaga se je povečala na okrog 30 % v prvi polovici leta 2006 in je bila višja od rasti uvoza. Zato se je začel trgovinski primanjkljaj maja počasi zmanjševati in do konca junija dosegel 21,0 % BDP. Usklajeno s trgovinskim primanjkljajem se je primanjkljaj tekočega računa junija prvič po več kot enem letu tudi zmanjšal. Neto priliv tujih neposrednih naložb še naprej zajema okrog 75 % primanjkljaja tekočega računa.

Vendar pa je treba rešiti še nekatera odprta vprašanja. Primanjkljaj tekočega računa ostaja visok in se je v 12 mesecih še povečeval z 11,8 % ob koncu leta 2005 na 14,3 % do junija 2006. Razlogi za to so predvsem nižji prihodki od turizma, znatno nižji tekoči transferji in nižji presežek v bilanci prihodkov. Zato je treba ohraniti stroge makroekonomske ukrepe, da se omeji visok zunanji primanjkljaj.

Privatizacija in prestrukturiranje industrije

V poročilu iz maja 2006 je ugotovljeno, da je postopek privatizacije in prestrukturiranja gospodarskih javnih služb dobro napredoval. Na naslednjih področjih je bil dosežen dodaten napredek. Proces privatizacije je dobil nov zagon. Prodaja rečne ladjarske družbe in termoelektrarne v Varni je zaključena. Začeli so se postopki prodaje za privatizacijo nekaterih toplarn. Razpisni postopek za prodajo družbe Bulgaria Air se je začel junija. Liberalizacija trga energije se je nadaljevala z znižanjem pragov za neposredne pogodbe med velikimi strankami in ponudniki.

Vendar pa je treba rešiti še nekatera odprta vprašanja. Treba je zaključiti proces privatizacije, kot ga je predvidela vlada. Ministrski svet še vedno pregleduje privatizacijsko strategijo za pomorske ladjarske družbe. Ločevanje državne družbe za električno energijo in podjetja Bulgargas ter liberalizacijo trgov plina in električne energije je treba zaključiti do pristopa. Treba je nadaljevati s prizadevanji za izboljšanje finančnega položaja železniških družb.

Poslovno okolje

V poročilu iz maja 2006 je bilo ugotovljeno, da je treba izboljšati delovanje pravosodnega sistema in dodatno zmanjšati regulativne obremenitve za podjetja. Na naslednjih področjih je bil dosežen majhen napredek. Osnutek zakonika o civilnem postopku je bil maja predlo žen parlamentu. Spremembe zakonodaje o plačilni nesposobnosti so bile sprejete maja. Junija je Svet za gospodarsko rast sprejel akcijski načrt za boljšo zakonodajno ureditev, vključno z raziskavo o najbolj težavnih predpisih, ki trenutno veljajo.

Vendar pa je treba rešiti še nekatera odprta vprašanja. Zakon o trgovinskem registru je treba izvajati v celoti in elektronski trgovinski register mora začeti delovati v celoti. Treba si je še naprej prizadevati za zmanjšanje regulativnih obremenitev in se osredotočiti zlasti na tiste predpise, ki pomenijo največje obremenitve za gospodarstvo. Zakonodajne presoje

vpliva je treba izvajati bolj sistematično. Delovanje upravnih in pravosodnih sistemov je treba še izboljšati.

Prilagodljivost trga dela

V poročilu iz maja 2006 je ugotovljeno, da je treba za trg dela oblikovati bolj prilagodljiv zakonodajni okvir. Na naslednjih področjih je bil dosežen napredek. Spremembe Zakona o delovnih razmerjih iz maja so pravilnik o delovnem času oblikovale tako, da je postal malo bolj prilagodljiv. Za osebe, ki so zaposlene na podlagi posebnih pogodb o opravljanju dodatnega dela, se je največje število delovnih ur na teden zvišalo na 48. Če delavci pisno privolijo, lahko delajo tudi več. Poleg tega se je najdaljše referenčno obdobje za izračun povprečja delovnih ur na teden v nekaterih primerih povečalo na šest mesecev.

Vendar pa je treba rešiti še nekatera odprta vprašanja. Določbe zakona o delovnih razmerjih glede delovnega časa in dela za določen čas ostajajo precej omejevalne. Na čeloma so običajne nadure še vedno prepovedane, razen v posebnih primerih. Dodatki za delovno dobo še vedno niso vključeni v redno plačilno lestvico. Celovita reforma izobra ževalnega sistema ostaja ključnega pomena za urejanje ozkih grl na trgu dela.

2.3. *Merila pravnega reda Skupnosti*

Ta oddelek ocenjuje napredek na področjih pravnega reda Skupnosti, na katerih so bila maja 2006 potrebna okrepljena prizadevanja na podlagi dveh kategorij.

– Prvič, področja, na katerih je bil dosežen pomemben napredek in če bo Bolgarija ohranila trenutni zagon, bodo priprave dobro napredovale.

– Drugič, področja, na katerih je še vedno potreben dodaten napredek in na katerih mora Bolgarija nadaljevati s pripravami.

2.3.1. Področja, na katerih priprave dobro napredujejo

Poglavje 2 Prosti pretok oseb

Na področju **medsebojnega priznavanja poklicnih kvalifikacij** je bil julija 2006 spremenjen zakon o zdravstvu, krepitev upravne zmogljivosti pa se nadaljuje, tako v zvezi z usposabljanjem kot tudi nadaljnjim razvojem ustreznih upravnih struktur. Napredek je viden tudi pri zdravstvenih poklicih (zdravniki, medicinske sestre, zobozdravniki, farmacevti in babice), pri usklajevanju usposabljanja in avtomatičnem medsebojnem priznavanju poklicnih kvalifikacij, za katerega so bili odloki sprejeti avgusta 2006. Bolgarija mora zagotoviti, da se zgoraj navedena zakonodaja izvaja pravilno.

Poglavje 3 Svoboda opravljanja storitev

Na področju **bančništva** sta bila julija 2006 sprejeta zakon o dodatnem nadzoru finančnih konglomeratov in zakon o kreditnih institucijah. Tudi zakon o bančnem jamstvu za hranilne vloge je bil tudi sprejet julija 2006. Bolgarija mora prenos novih pravil EU za kapitalske zahteve za kreditne institucije in investicijska podjetja še končati.

Na področju **investicijskih storitev** in **trga vrednostnih papirjev** je Svet julija 2006 odobril spremembo zakona o javni ponudbi vrednostnih papirjev ter zakon o trgovanju na podlagi notranjih informacij in manipulaciji trga vrednostnih papirjev ter ju predložil parlamentu za sprejem. Na področju **informacijske družbe** je bil sprejet zakon o elektronskem poslovanju. Bolgarija je dobro napredovala na področjih bančništva, investicijskih storitev, trga vrednostnih papirjev in informacijske družbe.

Poglavje 7 Kmetijstvo

Bolgarija je dosegla napredek na nekaterih področjih kmetijstva. Napredovala je pri ustanovitvi **plačilne agencije**, osveščanju in strokovnem znanju o **mehanizmih trgovanja** in pri **vzpostavitvi skupnih trgov za vino in alkohol ter za mleko in goveje meso**. Podobno je mogoče pomemben napredek zabeležiti v veterinarskem sektorju, zlasti pri **trgovini z živimi živalmi in živalskimi proizvodi, skupnih ukrepih**, vključno z zoonozo, in **zaščiti živali**. Za slednjo so bile izvedene podrobne analize o izvajanju standardov EU. Izdelani so bili ustrezni projekti, ki naj bi jih podprla Skupnost. Bolgarija je dobro napredovala na zgoraj navedenih področjih.

Poglavje 8 Ribištvo

Glede **inšpekcije in nadzora** so bile pravne zahteve EU za registracijo ulova in za vodenje ladijskih dnevnikov prenesene in se izvajajo. V okviru **upravljanja virov in ladjevja** je bil pomemben napredek dosežen pri satelitskem sistemu spremljanja ribiških plovil, ki naj bi za vsa zadevna plovila začel delovati do pristopa. Glede priprav na sodelovanje Bolgarije pri **strukturnih ukrepih EU**, skladih za ribištvo in pri **tržni politiki** je Bolgarija sprejela pomembne ukrepe za izboljšanje upravnih zmogljivosti in odnosov z ribiško industrijo. Poleg tega je Komisiji predložila osnutek nacionalnega strate škega načrta.

Poglavje 9 Promet

Na področju **pomorskega prometa** je bil dosežen določen napredek. Posodobljena strategija za privatizacijo družbe Navybulgar je bila avgusta predložena Parlamentu. Dokler ne bo do zaključka privatizacijskega procesa zagotovljena neodvisnost inšpekcij, bodo vse inšpekcije razen tistih, izvedenih v skladu z Mednarodnim kodeksom o zaščiti ladij in pristanišč ter Mednarodnim kodeksom za varno upravljanje ladij, izvajale klasifikacijske družbe, ki izdajajo tudi dokumente za varno posadko ladij. Do pristopa izvajajo navedene inšpekcije samo klasifikacijske družbe, ki jih priznava EU.

Poglavje 10 Obdavčenje

Bolgarija je na področju davka na dodano vrednost (DDV) zelo napredovala. Na področju DDV je bil julija 2006 sprejet nov zakon o DDV. Vsebuje zlasti določbe za prenos režima znotraj Skupnosti. Na področju medsebojne povezanosti IT je Bolgarija še naprej na dobri poti, prizadevanja za pravočasen zaključek sistema DDV za e-storitve pa je treba okrepiti.

Poglavje 13 Zaposlovanje in socialna politika

Bolgarija je dobro napredovala na področju **delovnega prava**. Maja 2006 je bil v skladu s

pravnim redom Skupnosti spremenjen zakon o delovnih razmerjih, zlasti glede direktiv o kolektivnih odpustih, prenosa podjetij, dela s skrajšanim delovnim časom, dela za določen čas, plačilne nesposobnosti delodajalca, delovnega časa, pisnih informacij o zaposlitvi po individualnih pogodbah in varstva mladih pri delu. Sprejeti so bili še drugi akti, katerih cilj je prenos direktive o napotitvi delavcev in direktiv, ki dopolnjujejo statut evropske družbe in evropske zadruge, direktive o obveščanju in posvetovanju ter direktive o evropskem svetu delavcev. Tako je večina pomanjkljivosti odpravljena. Vendar je treba upravno zmogljivost in mehanizme notranje kontrole inšpektorata za delo še okrepiti, da bodo lahko zagotovili učinkovito nepristransko uporabo pravnega reda Skupnosti na tem podro čju.

Pomemben napredek je bil dosežen pri pripravah za upravljanje **Evropskega socialnega sklada (ESS)**, zlasti z usposabljanjem javnih uslužbencev in nadaljnjim zaposlovanjem osebja.

Poglavje 21 Regionalna politika

Na področju **institucionalnih struktur** (upravna usposobljenost) je Bolgarija dobro napredovala pri nadaljevanju izvajanja načrtov zaposlovanja v različnih zadevnih organih. Povišanje plač javnim uslužbencem, ki se ukvarjajo z upravljanjem skladov EU, je olajšalo zaposlovanje usposobljenega osebja. Za zagotovitev učinkovitega izvajanja strukturnih skladov je bilo organizirano podrobno usposabljanje.

Z zaključkom osnovnega poskusnega sistema za sistem upravljanja in informiranja je bil napredek dosežen na področju **spremljanja in ocenjevanja**. Začetno usposabljanje se je že začelo, pripravljen pa je tudi program usposabljanja za vse končne uporabnike. V številnih upravnih organih so bile vzpostavljene enote za ocenjevanje. Kljub temu je treba krepitev zmogljivosti na vseh ravneh še povečati usposobljenost za zagotovitev črpanja sredstev EU v celoti ob upoštevanju pravnega reda Skupnosti. Poleg tega je treba posebno pozornost nameniti postopkom za izbiranje in izvajanje projektov.

Poglavje 22 Okolje

Bolgarija je dobro napredovala na področju **jedrske varnosti in varstva pred sevanjem**. Število zaposlenih na regulativni agenciji za jedrsko varnost se je povečalo in zdaj vklju čuje tudi strokovnjake, ki so odgovorni za vprašanja glede izpostavljenosti v medicini.

Poglavje 23 Varstvo potrošnikov in zdravja

Na tem področju je bil dosežen velik napredek. Usklajenost bolgarske zakonodaje s pravnim redom Skupnosti na **področjih, povezanih z varnostjo, in tistih, ki niso povezana z varnostjo**, je znatno napredovala s sprejemom zakona o potrošniških posojilih in s spremembami zakona o varstvu potrošnikov. Nova sekundarna zakonodaja vključuje mehanizem podpore za potrošniške organizacije in statutarne določbe za komisijo o varstvu potrošnikov. Izdelan je bil osnutek zakona o trženju finančnih storitev potrošnikom na daljavo, vendar je potrebna še odobritev bolgarske vlade in sprejem v parlamentu.

Izvedlo se je dodatno zaposlovanje in usposabljanje v zakonodajnem organu in v izvršnih

organih. Ustanovitev komisije za varstvo potrošnikov (KVP) in sveta za usklajevanje in izmenjavo informacij je izboljšala **tržni nadzor**. Slednji je odgovoren za usklajevanje KVP z drugimi tremi glavnimi organi za tržni nadzor. Aktivno sodelovanje pri Sistemu hitrega opozarjanja EU za neprehrambene proizvode in okrepljene inšpekcije z upravnim spremljanjem kažejo na primeren tržni nadzor. V12 % vseh izvedenih inšpekcijskih pregledov so bili izdani upravni akti oziroma v osmih primerih proizvodi umaknjeni s trga.

Oblikovanje učinkovitega potrošniškega gibanja se nadaljuje z zagotavljanjem finančnih sredstev enajstim bolgarskim **organizacijam potrošnikov** in z natančnim usposabljanjem njihovega osebja. Te NVO so bile uradno vključene v tržni nadzor od podpisa Memoranduma o skupnem delovanju s KVP. Začela se je kampanja obveščanja javnosti o ciljih in mehanizmih varstva potrošnikov.

Poglavje 24 Sodelovanje na področju pravosodja in notranjih zadev

Na področju **azila** so bile upravne zmogljivosti agencije za begunce primerno okrepljene.

Na področju **pravosodnega sodelovanja v civilnih in kazenskih zadevah** sta bila ratificirana Sporazum o privilegijih in imunitetah Mednarodnega kazenskega sodišča in Konvencija Sveta Evrope o preprečevanju terorizma. V zvezi s kakovostjo mednarodnega pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah je bil julija 2006 sprejet zakon o izdajanju, sprejetju in izvrševanju sklepov o zasegu premoženja ali dokazov, izdanih s strani držav članic EU. Na teh področjih je Bolgarija dobro napredovala.

2.3.2. Področja, na katerih je potreben dodaten napredek

Poglavje 3 Svoboda opravljanja storitev

Na področju **zavarovalništva** so bile junija 2006 sprejete spremembe zakona o zavarovalništvu, ki določajo obvezno pozavarovalno kritje, ki ga mora vpisati jamstveni sklad.

Vendar je Bolgariji še vedno v prometu veliko vozil z neveljavnimi registrskimi tablicami. Program jamstvenega sklada za pozavarovanje še ni bil izveden. Glavni izziv ostaja podpis večstranskega sporazuma pod pokroviteljstvom Sveta zavarovalnih birojev in sporazuma med odškodninskimi organi in jamstvenimi skladi, ki bi omogočila potovanje z bolgarskimi vozili po vsej EU brez mejnih kontrol zavarovanj odgovornosti voznika proti tretji osebi (MTPL) in da bi zagotovila uporabo 4. direktive o zavarovanju avtomobilske odgovornosti. Še vedno obstaja tveganje, da bo po pristopu potrebna mejna kontrola zavarovanj MTPL za bolgarska vozila in da odškodninski organi žrtvam prometnih nesreč ne bodo izplačevali odškodnin oziroma jih bodo izplačevali le delno, kakor je določeno v členu 6 navedene direktive.

Na podlagi napredka, doseženega od maja 2006, mora Bolgarija v preostali mesecih nadaljevati priprave na področju zavarovalništva.

Na področju **varstva osebnih podatkov** Bolgarska zakonodaja še ni usklajena s pravnim redom Skupnosti. Spremembe zakona o varstvu osebnih podatkov so še v pripravi in zaposlovanje dodatnega osebja za komisijo za varstvo podatkov tudi še ni zaključeno.

Treba se je spoprijeti s pomanjkanjem proračunske samostojnosti in delovanjem sistema za evidentiranje in uradno obveščanje. Tudi izvajanje in reševanje pritožb je treba okrepiti, nadzorni organ pa mora sprejeti učinkovite ukrepe za določitev uporabe sredstev in pooblastil, ki jih ima na voljo.

Poglavje 4 Prosti pretok kapitala

Na področju **pranja denarja** je bil napredek dosežen s spremembo zakona o ukrepih proti pranju denarja, ki v veliki meri odraža zahteve druge direktive EU proti pranju denarja in usklajuje bolgarsko zakonodajo s spremenjenimi priporočili o boju proti pranju denarja in financiranju terorizma projektne skupine za finančno ukrepanje. Bolgarija mora dokazati, da lahko doseže dejanske rezultate pri kazenskemu in sodnemu pregonu primerov pranja denarja. *(Glej tudi poglavje 1.2.)*

Poglavje 5 Pravo družb

Bolgarija je na področju **varstva pravic intelektualne in industrijske lastnine (PIL)** dosegla napredek. Julija 2006 so bile sprejete spremembe zakona o patentih, avgusta 2006 pa so bile sprejete spremembe zakona o blagovnih znamkah in geografskih označbah ter zakona o industrijskem oblikovanju. S podporo Svetovne organizacije za intelektualno lastnino in Evropske komisije je bila maja v kraju Rousse organizirana konferenca o pove čevanju osveščenosti. Avgusta 2006 se je v elektronskih medijih začela nacionalna kampanja za osveščanje javnosti. Svet za varstvo PIL se je sestal dvakrat. Organizirani so bili tudi sestanki z industrijskimi združenji, povezanimi z IL. V usposabljanja so bila vklju čena zadevna ministrstva, patentni urad, tožilci in cariniki. Kazniva dejanja, povezana s pravicami intelektualne lastnine, ostajajo v Bolgariji trajna grožnja in predstavljajo resni čen izziv. Država bi morala zagotoviti skladnost uporabnikov zavarovanih vsebin, kot so kabelski operaterji, ki morajo plačevati licenčnine.

V zvezi z nedavno spremenjenim bolgarskim zakonom o patentih se je pojavila zaskrbljenost zaradi nekaterih sprememb, ki vodijo k zmanjšanju števila pogojev začasnih zaščitnih režimov za farmacevtske izdelke. Te so v nekaterih primerih okrnile pridobljene pravice.

Poglavje 7 Kmetijstvo

Na področju **veterinarskih nadzornih sistemov na notranjem trgu** mora Bolgarija dokončati infrastrukturo (mejne kontrolne točke) in postopke za preglede živih živali in proizvodov živalskega izvora iz tretjih držav, da vzpostavi učinkovit kontrolni sistem za sodelovanje na notranjem trgu in da v realnem času prikaže delovanje spletnih podatkovnih baz hkrati za identifikacijo, registriranje in kontrolo gibanja zadevnih vrst živine (sledljivost) za več uporabnikov. Ukrepi za nadzor nad **boleznimi živali** so potrebni za zagotovitev, da v državi ni klasične prašičje kuge. Poleg tega mora Bolgarija na podro čju **javnega zdravstva** skrbeti za razdeljevanje ustreznega surovega mleka med mlečnimi obrati v mlečnem sektorju.

Poglavje 9 Promet

Na področju **zračnega prometa** so skupni pregledi Evropske agencije za varstvo v

letalstvu (EASA) in Skupnih letalskih oblasti (JAA) pokazali pomembne in trajne pomanjkljivosti pri upravni zmogljivosti bolgarskega urada za civilno letalstvo, da bi zagotovili potreben pregled nad varnostjo, izvajali zahteve Skupnosti o certifikaciji plovnosti in vzdrževanja letal ter zagotovili, da bo velika flota, oblikovana v Zvezi neodvisnih držav, te zahteve lahko izpolnjevala.

Da bi se uskladila z ustreznimi varnostnimi pravili v letalstvu EU, mora Bolgarija nujno predložiti korektivni akcijski načrt in ga izvesti v strogo določenem časovnem načrtu v tesnem sodelovanju in pod vodstvom EASA, da bi odpravila vse pomanjkljivosti glede varnosti. EASA bo nato pred pristopom Bolgarije morala preveriti izvajanje tega načrta v obliki ponovnega pregleda.

Poglavje 10 Obdavčenje

Na področju **neposredne obdavčitve** in **vzajemne pomoči** ni mogoče poročati o napredku, saj parlament še ni sprejel ustreznih zakonodajnih aktov. Bolgarija mora še ukiniti davka proste prodajalne za potnike, ki vstopajo v državo.

Poglavje 13 Socialna politika in zaposlovanje

Glede **javnega zdravstva** se pripravlja nadaljnje pravno usklajevanje na področju krvi in izdelkov iz krvi ter tkiv in celic, da se zaključi usklajevanje s pravnim redom Skupnosti. Prenesene so bile zahteve EU o sledljivosti in uradnem obveščanju o hudih reakcijah in ne želenih dogodkih. Upravna zmogljivost zadevnih izvršnih agencij se je rahlo izboljšala. Pregledi trenutne mreže posebnih inštitutov se redno izvajajo, sledijo pa jim upravni ukrepi ali sankcije, kjer je potrebno.

Glede dostopa do zdravstvenih storitev, varstva in skrbi za otroke ter oskrbe starejših in invalidnih oseb so še vedno potrebna znatna prizadevanja za zagotovitev, da se življenjske razmere v zavodih izboljšajo, da se zmanjša stopnja institucionalizacije in izvedejo ukrepi, določeni v „nacionalnem akcijskem načrtu Bolgarije za izvajanje politike duševnega zdravja 2004–2012“. Čeprav je bil na področju **socialnega dialoga** od maja 2006 dosežen določen napredek, se dvostranski dialog ni bistveno okrepil in potreba po okrepitvi usposobljenosti še vedno ostaja nerešena težava. Merila reprezentativnosti je treba uporabljati nepristransko za vse organizacije socialnih partnerjev. Sodelovanje v tristranskem dialogu mora biti omejeno na organizacije socialnih partnerjev s socialnimi pooblastili. Bolgarija mora na tem področju priprave pospešiti.

Na področju **socialne vključenosti** je treba rešiti več vprašanj. Bolgarija mora nadaljevati analitično delo in razvoj socialne statistike o revščini in socialni izključenosti skladno s kazalci EU o socialni vključenosti. Nadaljevati je treba prizadevanja za izboljšanje polo žaja ranljivih skupin, zlasti Romov, in spodbujati njihovo popolno vključevanje v družbo.

Bolgarija je dosegla nekaj napredka na področju **boja proti diskriminaciji**. Vendar je treba upravno zmogljivost Komisije za zaščito pred diskriminacijo okrepiti. Prizadevanja za zagotovitev učinkovitega izvajanja okvirnega programa za enake možnosti vključevanja Romov v bolgarsko družbo so bila nezadostna.

Poglavje 14 Energija

Na področju **konkurence in notranjega energetskega trga** je bilo doseženega nekaj napredka. Popolno odprtje trga električne energije in plina napreduje, vendar so potrebna nadaljnja prizadevanja za dokončanje prestrukturiranja družb za distribucijo električne energije in plina NEK in Bulgargas. Bolgarija mora do pristopa prav tako ukiniti obstoječe uvozne/izvozne monopole, kakor določa njen zakon o energiji.

Na področju **jedrske energije in jedrske varnosti** je bilo doseženega nekaj napredka. Bolgarski organi so vzpostavili uspešno strategijo za razgradnjo, da bi izpolnili svoje obveznosti glede predčasnega zaprtja in poznejše razgradnje reaktorjev v enotah 1-4 jedrske elektrarne Kozloduy.

Vendar je treba nadaljevati s prizadevanji pri izvajanju predlaganih ukrepov. Treba je dokončati operativne in upravne ukrepe za izvajanje te strategije, zlasti odobritev spremembe dovoljenja s strani jedrskega upravnega organa za enoti 1 in 2, kar bo omogo čilo pripravljalne dejavnosti za razgradnjo in razbitje, pa tudi izdajo dovoljenja za obratovanje pri zelo nizki moči („zero power“) za enoti 3 in 4. Ti ukrepi so potrebni za dosledno izvajanje spremenjene strategije, ki zagotavlja nepovratno zaprtje vseh štirih enot elektrarne.

Poglavje 15 Industrijska politika

Na področju **privatizacije in prestrukturiranja** je zabeležen napredek. *(Glej tudi oddelek o gospodarskih merilih.)* Pri prestrukturiranju jeklarske industrije pa je bil dose žen le majhen napredek. Bolgarija je zaprosila za podaljšanje obdobja za prestrukturiranje do leta 2008. Sprejela je podaljšanje obdobja za povrnitev državne pomoči, če pogojev ne bo izpolnjevala, do leta 2008.

Poglavje 19 Elektronske komunikacije in informacijske tehnologije

Določena ključna vprašanja je na področju **elektronskih komunikacij in informacijskih tehnologij** treba še rešiti. Sprejetje nove primarne zakonodaje o prenosu pravnega reda Skupnosti 2002 in poznejše sekundarne zakonodaje še vedno poteka. Primerni regulativni ukrepi o veleprodajnih cenah za mobilno telefonijo ter uporaba učinkovitih sistemov stro škovnega računovodstva še niso bili uvedeni. Ti ukrepi zagotavljajo točnost in pravičnost pri obveznostih glede oblikovanja cen pri storitvah medomrežnega povezovanja, lo čevanja, dostopa in maloprodajnih govornih storitvah. Poleg tega je treba nacionalnim regulativnim organom zagotoviti povečano zmogljivost in popolno neodvisnost pri izvajanju svojih regulativnih nalog. Priprave Bolgarije so nezadostne, da bi lahko dosegla skladnost z ureditvenim okvirom EU do pristopa.

Poglavje 21 Regionalna politika in usklajevanje strukturnih instrumentov

Načrtovanje programov se nadaljuje kakor je bilo predvideno. Vendar je nadaljnji napredek potreben pri vzpostavitvi primernega poteka dobro pripravljenih projektov. Bolgarija tvega, da do pristopa ne bo pripravila dovolj projektov in ne bo mogla v celoti črpati svojih finančnih dodelitev v skladu s strukturnimi skladi.

Rezultatov glede vzpostavitve in delovanja dobrega in učinkovitega sistema **finančnega**

upravljanja in nadzora še ni mogoče pokazati, to velja zlasti za enote notranje revizije, ki so izvedle delo v omejenem obsegu in niso dosegle primernega standarda. Napredek je bil dosežen pri zaposlovanju in usposabljanju osebja, vendar je treba zahtevne načrte zaposlovanja in usposabljanja še dokončati. Poslovniki so na voljo v obliki osnutkov. Te poslovnike je treba hitro dokončati in izpeljati usposabljanje za njihovo uporabo. Treba je preizkusiti postopke in vzpostaviti stalno prakso. Medtem ko so bile skupine za predhodno preverjanje vzpostavljene v vseh upravnih organih, pa je treba še dokazati, da se postopki javnih naročil v tem okviru tudi primerno izvajajo.

Poglavje 22 Okolje

Na področju **horizontalne zakonodaje** ni bilo sprejetih nobenih posebnih ukrepov o osve ščanju javnosti in njenem sodelovanju pri celovitem preprečevanju in nadzorovanju onesna ževanja (IPPC) ter programu NATURA 2000. Finančna sredstva za vzpostavitev javno dostopnega registra Presoje vplivov na okolje so zagotovljena. Vendar register še ni bil vzpostavljen.

Na področju **ravnanja z odpadki** je bil pri zaposlovanju na regionalni ravni dosežen dolo čen napredek. Razvoju integrirane mreže obratov za odstranjevanje odpadkov je posve čeno premalo pozornosti.

Glede **kakovosti vode** je treba sprejeti spremembo zakona o vodah, da bi dosegli popolno usklajenost z Okvirno direktivo EU o vodah.

Vendar je določena zaskrbljenost še vedno prisotna.

Dodatna okrepitev upravne zmogljivosti glede človeških virov, laboratorijev in opreme, zlasti na regionalni ravni še ni dosežena.

Pri **IPPC in obvladovanja tveganja** je bil dosežen napredek. Skupno število integriranih dovoljenj se je do zdaj dvignilo na 108 od skupno 230, ki jih je treba dodeliti do konca oktobra 2007. Za druge namestitve so se začeli postopki. Vendar je treba nadaljevati postopek izdajanja preostalih dovoljenj in izvajanje vseh dovoljenj, da bo ta postopek zaključen pravočasno.

Glede **kakovosti zraka** je prenos v zaostanku. Za popoln prenos preostalih direktiv o zraku (zunanji zrak, nacionalne zgornje meje emisij, trgovanje z emisijami, vsebnost žvepla v tekočih gorivih) so potrebna še nadaljnja prizadevanja.

Znatna prizadevanja so potrebna za napredovanje pri izvajanju ukrepov na tem področju, kakor je bilo načrtovano.

Poglavje 24 Sodelovanje na področju pravosodja in notranjih zadev

Pri pripravah za uporabo **schengenskega pravnega reda in upravljanje prihodnjih zunanjih mej EU** je bil zabeležen napredek. Na podlagi strategije in akcijskega načrta o celovitem upravljanju mej so bile maja 2006 na obmejnem območju okrepljene skupne preiskovalne enote in junija 2006 so na tem območju začele delovati skupne mobilne enote carine in mejne policije. Trenutno deluje 13 takih enot. Junija 2006 je Bolgarija sprejela

akcijski načrt za pripravo na pridružitev k SIS II pozneje po pristopu. Priprave na pridru žitev k schengenu po pristopu dobro napredujejo, ampak Bolgarija bo morala tudi v praksi dokazati, da so njene priprave v celoti posvečene SIS II in ne SIS I+. Zaposlovanje dodatnega osebja se nadaljuje: zaposlenih je 137 od predvidenih 200 dodatnih mejnih policistov za leto 2006. Julija 2006 je bilo na mejnem prehodu Lesovo na bolgarsko-turški meji v okviru poskusnega projekta uvedeno načelo „enkratnega plačila“, vendar je to zdaj treba razširiti po celotni bolgarski meji, da se zmanjša tveganje korupcije na meji. Avgusta 2006 sta bolgarska mejna policija in Evropska agencija za upravljanje operativnega sodelovanja na zunanjih mejah držav članic Evropske unije FRONTEX podpisali sporazum o sodelovanju. Prav tako v avgustu je bil z Romunijo podpisan sporazum o dr žavnem mejnem režimu, sodelovanju in medsebojni pomoči glede vprašanj meja. V obdobju maj–september 2006 je bilo na bolgarski državni meji prijetih 220 oseb, 499 osebam je bil na mejnih prehodih zavrnjen vstop.

Bolgarske meje ostajajo zelo ranljive za trgovino z osebami in blagom, zato se morajo naložbe v sodobno opremo in dobro usposobljeno osebje nadaljevati, da bi zagotovili visoko stopnjo kontrole.

Na področju boja proti **drogam** ni bila okrepljena upravna zmogljivost nacionalne kontaktne točke v okviru Evropskega centra za spremljanje drog in zasvojenosti z drogami. Bolgarija ostaja pomembna tranzitna država za tihotapljenje prepovedanih drog. Učinkovito izvajanje ukrepov proti drogam ostaja izziv. Od maja 2006 je bilo na bolgarskih mejah zaseženih okrog 180 kg heroina, 30 kg hašiša in več kot 200 kg amfetaminov ter manjše količine marihuane, ekstazija in kokaina.

Za več informacij o **varstvu podatkov** glej poglavje 3.

Poglavje 28 Finančni nadzor

Na področju **zaščite finančnih interesov EU** so bile pri boju proti goljufijam zabeležene določene izboljšave. Strategija proti goljufijam in njen akcijski načrt sta bila izboljšana in dejavnosti so se izvajale v praksi vse do zdaj. V okviru AFCOS-a je bila julija ustanovljena centralna enota za okrepitev zmogljivosti za usklajevanje zadevnih nacionalnih organov in sodelovanje z OLAF-om v boju proti goljufijam in pri zaščiti finančnih interesov EU. Ustrezno delovanje centralne enote in popolno sodelovanje zadevnih nacionalnih organov v strukturi bosta zdaj morala zagotoviti učinkovito zaščito finančnih interesov EU.

3. Prevajanje pravnega reda Skupnosti v bolgarščino

Bolgarija mora prevesti še okrog 1,4 % pravnega reda Skupnosti (okrog 1 360 strani) in revidirati še okrog 16 % (okrog 15 000 strani). Skupaj s stanjem v drugih fazah (lektoriranje, popravljanje, finalizacija s strani pravnikov redaktorjev na institucijah) to pomeni, da okrog 51 % skupnega števila strani (kar je okrog 48 000 strani) še ni pripravljenih za posebno izdajo *uradnega lista*, ki bo objavljena po datumu širitve.

Zelo pomembno je, da je pravni red Skupnosti v celoti preveden in revidiran pred pristopom, da se zagotovi pravna varnost sekundarne zakonodaje. Bolgarijo se poziva, da pospeši svoja prizadevanja za dosego tega cilja.

PRILOGA O DRŽAVI: ROMUNIJA

1. Vprašanja, izpostavljena v sklepni ugotovitvi iz majskega poročila, glede katerih so potrebni nadaljnji ukrepi

1.1. Politična merila

Pravosodni sistem

Napredek je bil dosežen pri reformi pravosodnega sistema. Nacionalni strateški in akcijski načrt za reformo pravosodja se izvaja še naprej. Maja 2006 je bil sprejet zakon o poravnavi, ki predvideva sistem alternativnega reševanja sporov. Ustanovljen bo svet za poravnave, ki bo nadziral izvajanje zakona. Ministrstvo za pravosodje, vrhovni sodniški svet, sodniki in tožilci ter pravniki in tuji strokovnjaki so začeli temeljni pregled civilnega zakonika, kazenskega zakonika ter obeh zakonov o postopku. Treba ga je zaključiti do tretjega četrtletja leta 2007. Število še neobravnavanih primerov na oddelku za civilno pravo vrhovnega sodišča se je v obdobju od konca februarja 2006 do septembra zmanjšalo s 6 126 na 5 160.

Julija 2006 je generalni tožilec Romunije skupaj z vodji romunske obveščevalne službe, zunanje obveščevalne službe in generalnega direktorata za obveščanje in notranjo zaščito dal odpoved, potem ko je tožena stranka v procesu proti terorizmu izginila in nato zbežala iz države. Pravosodni preiskovalci so začeli predhodno preiskavo v dejanje vpletenih to žilcev in sodnikov.

Vrhovni sodniški svet (CSM) je začel razvrščati zahtevnost različnih vrst primerov, ki jih obravnavajo sodišča, in meriti povprečen čas, ki ga porabijo zanje, da bi pomagali sodiš čem pri bolj učinkovitem upravljanju človeških virov v pravosodnem sistemu. Na 17 sodiš čih so začeli izvajati poskusni projekt, po katerem se uradnikom dovoli, da opravljajo dodatne administrativne obveznosti, ki jih sicer opravljajo sodniki, da bi slednjim zmanjšali delovno obremenitev. Junija je CSM predlagal izboljšave zakonodaje o disciplinskih sankcijah za sodnike. Cilj tega je zagotoviti, da se tisti, proti katerim se vodi preiskava, ne morejo predčasno upokojiti in tako ubežati sankcijam in da se jim prepreči, da še razsojajo o zadevah po tem, ko je CSM sprejel odločitev o njihovi odstavitvi.

Akcijski načrt CSM se izvaja po časovnem razporedu in sprejeti so bili naslednji ukrepi: prvič, sprejeta so bila notranja pravila, ki članom sveta prepovedujejo, da glasujejo v disciplinskih zadevah, povezanih z njihovim sodiščem ali tožilstvom; drugič, sprejeti so bili ukrepi za zagotovitev doslednejše razlage in uporabe zakona; tretjič, zagotovljena so bila objektivnejša merila za napredovanje sodnikov in tožilcev, in četrtič, določena so bila nova objektivna merila za zaposlovanje osebja na oddelku za inšpekcijske/preiskovalne službe in se uporabljajo za izbor novih treh pravosodnih preiskovalcev.

Maja 2006 je parlament ratificiral pogodbo za obnovo 25 sodišč. Avgusta je bila v Bukare šti ponovno odprta pravosodna palača, nova poslopja pritožbenega sodišča v Bukarešti in lokalno sodišče. Razvoj sodobne opreme informacijske tehnologije in komunikacij v pravosodnem sistemu se nadaljuje in od julija 2006 so vsa sodišča med seboj povezana preko varnega omrežja. Izvaja se razširitev tega omrežja na vsa tožilstva. Programska

oprema za sistem dokumentiranja in upravljanja primerov deluje v 152 od skupno 237 romunskih sodišč in 40 tožilstvih od skupno 235. Lokalna omrežja so bila vzpostavljena na 82 % sodišč in 90 % tožilstev. Od julija 2006 je bil vsem sodiščem in tožilstvom zagotovljen spletni dostop do zakonodaje in sodne prakse.

Vendar je določena zaskrbljenost še vedno prisotna.

Dosledna razlaga in uporaba zakonodaje na sodiščih vseh stopenj po vsej državi še vedno ni v celoti zagotovljena. Pet od štirinajst izvoljenih članov CSM se še sooča s potencialnim navzkrižjem interesov v preiskovalnih zadevah, saj imajo vodilne položaje na sodiščih ali tožilstvih. Objektivnost v veliki večini sedanjih preiskav ni zagotovljena v zadostni meri. Treba je zaposliti nove preiskovalce v skladu z novim postopkom, da se zmanjša število nezasedenih delovnih mest in poveča regionalna zastopanost med preiskovalci. CSM še ni rešil vprašanja o neetičnem ravnanju posameznih članov CSM, ki negativno vpliva na ugled sveta kot kolektivnega organa. Nova zakonodaja za okvir pravne pomoči še ni bila sprejeta. Tudi nov generalni tožilec še ni bil imenovan. Poleg tega še niso bili sprejeti ukrepi za reševanje hudih upravnih pomanjkljivosti na ministrstvu za javno upravo, kot so zelo neenakomerna razporeditev delovne obremenitve, pomanjkanje ustreznega usposabljanja in nesposobnost zbiranja statistik. To vprašanje je treba obravnavati kot prednostno nalogo.

Na splošno je napredek dosežen na področju reforme pravosodnega sistema, zlasti pri krepitvi upravne usposobljenosti. Potrebna so nadaljnja prizadevanja za zagotovitev skladnejše razlage in uporabe zakonodaje, da se zagotovi pravna varnost. Medtem ko je vrhovni sodniški svet začel reševati nekatera ključna vprašanja o pravosodnem sistemu preko svojega na novo sprejetega akcijskega načrta, je zaskrbljenost glede potencialnega navzkrižja interesov in etike v zvezi z nekaterimi člani sveta še vedno prisotna. Treba je sprejeti ukrepe za reševanje upravnih pomanjkljivosti v ministrstvu za javno upravo.

Protikorupcijski ukrepi

Romunija je v boju proti korupciji še napredovala. Nacionalni strateški in akcijski načrt za boj proti korupciji se še naprej izvaja. Junija 2006 so bile sprejete spremembe kazenskega zakonika, ki uvajajo kazensko odgovornost pravnih oseb. Julija je bila sprejeta nova zakonodaja, ki je poostrila pravila za financiranje političnih strank.

Količina in kakovost nestrankarskih preiskav suma korupcije na visoki ravni se je še pove čala. Nacionalni direktorat za boj proti korupciji (DNA) je začel preiskave v treh primerih korupcije na visoki ravni, ki zadevajo nekdanjega člana parlamenta, vodilno osebo iz lokalne uprave in višjega državnega uradnika. DNA je obtožila sedem oseb za primere korupcije na visokih položajih, od teh so bili štirje člani vladne koalicije, dve osebi iz opozicije in ena pomembna poslovna oseba. DNA je obtožila tudi pet sodnikov, še dva pa preiskuje. Od marca 2006 je v DNA obtožila skupno 199 osumljencev, v primerih, ki jih je začela DNA, je bilo izrečenih 87 sodb sodišča prve stopnje in 82 sodb vrhovnega sodišča. Izboljšala se je kakovost preiskav, ki jih opravlja nacionalni direktorat za boj proti korupciji in kar se kaže zlasti s ponovno uvedbo preiskav zadev, ki so bile v okviru prej šnjega vodstva zaključene, in z novimi preiskavami dolgotrajnih škandalov v zvezi z javnimi naročili. Protikorupcijski okvir je postal bolj učinkovit, saj se več preiskav DNA

začne na podlagi informacij javnih organov nadzora. Maja je bilo DNA dodeljenih dodatnih 56 delovnih mest.

Generalni direktorat za boj proti korupciji (GDK), ki deluje v okviru Ministrstva za upravo in notranje zadeve, ima zdaj 298 zaposlenih, ki delajo na nacionalni in lokalni ravni. Od maja je GDK izvedel predhodne preiskave 615 oseb in to dokumentacijo predal pristojnemu tožilstvu, ki je izdalo 157 obtožb. GDK je izvedel tudi preverjanja integritete, ki so razkrila korupcijo znotraj ministrstva. Maja in junija je državni carinski urad izvedel 42 preverjanj svojih zaposlenih, vključno s tistimi, ki so temeljile na javnih pritožbah, in posledično izrekel disciplinske ukrepe v 41 primerih ter en primer posredoval DNA za nadaljnjo kazensko preiskavo. Različne skupne akcije GDK in DNA so septembra privedle do nadaljnjih prijetij med drugim tudi 30 carinikov in drugih javnih uslužbencev, kar potrjuje dobro sodelovanje med obema protikorupcijskima organoma.

Začeli sta se izvajati dve nacionalni kampanji, da bi se povečala osveščenost javnih uslu žbencev in uradnikov, vključno s sodstvom, o negativnih posledicah korupcije.

Vendar je določena zaskrbljenost še vedno prisotna.

Potrebna je jasna politična volja politikov za dokazovanje trajnosti in ohranjanje nedavnega pozitivnega napredka v boju proti korupciji. V parlamentu je bilo nekaj poskusov, da bi zmanjšali učinkovitost predlagane nacionalne službe za integriteto med postopkom osnutka zakona v parlamentu, za katerega se je Romunija zavezala, da ga bo sprejela v nacionalni strategiji in akcijskem načrtu proti korupciji.

V parlamentu so prav tako poskušali spremeniti postopek imenovanja generalnega tožilca Romunije in vodje nacionalnega direktorata za boj proti korupciji, kar bi prineslo dodatno pravno in institucionalno negotovost v protikorupcijski okvir. Reforme, ki jih vodita ministrstvo za pravosodje in DNA, je treba dopolniti s trajnimi prizadevanji vseh drugih izvajalskih agencij, zakonodajnih teles in sodstva. Sodelovanje med dvema posebnima to žilstvoma je treba izboljšati v primerih korupcije na visoki ravni in organiziranega kriminala. Še vedno ni zagotovljeno, da so vsi sodniki na področju zapletenih gospodarskih in finančnih zadev ustrezno strokovno usposobljeni za vodenje razprav in izrekanje sodb. Do zdaj še ni bila izrečena nobena pravnomočna sodba za primer korupcije na visoki ravni, ki bi izhajala iz novih preiskav, ki jih je DNA začela septembra 2005. Stanje glede korupcije ostaja splošno zaskrbljujoče. Določeni sektorji, kot so zdravstvena oskrba, izobraževanje in lokalna uprava so še posebno ranljivi.

Na splošno je napredek potreben na področju boja proti korupciji, zlasti pri sprožanju preiskav kaznivih dejanj in sestavljanju obtožb. Potrebne so nadaljnje obtožbe, sojenja, obsodbe krivcev in odvračilne kazni v primerih na visoki ravni, da se zagotovi trajnost in ohrani nedavno dosežen napredek. Vsi politiki morajo pokazati svojo zavezanost resnemu in učinkovitemu boju proti korupciji in s tem zagotoviti, da se nikogar ne more obravnavati izven zakonodajnega okvira. Ko bo ustanovljena učinkovita služba za integriteto in se bo izboljšalo sodelovanje med tožilci, ki delajo na primerih korupcije in organiziranega kriminala, bo treba zagotoviti stabilnost v pravnem in institucionalnem protikorupcijskem okviru.

1.2. *Merila pravnega reda Skupnosti*

Akreditacije plačilnih agencij

Napredek je bil nedavno dosežen pri vzpostavitvi plačilnih agencij. S podjetjem IT je bila 15. julija podpisana pogodba za razvoj programskih aplikacij IT in delo se je začelo konec julija. Izdelan je bil podroben načrt dela. Nameščena je bila nadaljnja strojna IT oprema. Zaposlilo se je dodatno osebje in začelo se je usposabljanje.

Vendar je določena zaskrbljenost še vedno prisotna.

V zvezi s plačilnimi agencijami je treba rešiti števila še odprta številna vprašanja glede pravočasne vzpostavitve ustreznega sistema IT, zadostnega obsega zaposlovanja, ustrezne opreme in prostorov za pisarne ter nedorečenosti večine postopkov upravljanja in nadzora.

Na splošno obstaja dejansko tveganje, da plačilne agencije do pristopa ne bodo pravilno delovale.

Integrirani administrativni in kontrolni sistem (IAKS)

Napredek je bil nedavno dosežen pri vzpostavitvi sistema IAKS. S podjetjem IT je bila 15. julija podpisana pogodba za razvoj programskih aplikacij IT za sistem IAKS in delo se je začelo konec julija. Izdelan je bil podroben načrt dela in razvit modul kmetijskega registra. Kmetijski register vsebuje informacije o večini kmetov in nadaljnji napredek je bil dosežen pri vzpostavljanju povezave med kmetijskim registrom in identifikacijskim sistemom zemlji ških parcel/geografskim informacijskim sistemom (LPIS/GIS). Za delo glede postavitve LPIS/GIS so bili zagotovljeni dodatni viri, kar je delo zelo pospešilo.

Vendar je določena zaskrbljenost še vedno prisotna.

Še vedno je treba rešiti številna vprašanja glede pravočasne vzpostavitve ustreznega sistema IT za IAKS, glede tesnega časovnega razporeda za dokončanje identifikacijskega sistema zemljiških parcel/geografskega informacijskega sistema (LPIS/GIS) in njegove kakovosti. Poleg tega je treba zaposliti in usposobiti dodatno osebje za preglede na kraju samem, kupiti opremo in dokončati poslovnike.

Na splošno obstaja dejansko tveganje, da IAKS do pristopa ne bo pravilno deloval. Potrebna bodo okrepljena prizadevanja v celotnem obdobju, ki je na voljo pred uvedbo sistema, da bi zagotovili delovanje sistema IAKS.

TSE in stranski proizvodi živali

Romunija je pri zbiranju in ravnanju z mrtvimi živalmi ter proizvodi živali (TSE) dobro napredovala. Razpisne pogodbe za zbiranje, odstranjevanje in ravnanje s stranskimi proizvodi živali so bile podpisane z madžarsko-romunskim konzorcijem. Organizacijo sistema kafilerij za obdobje od 1. januarja 2007 dalje, je treba opredeliti. Tri obstoječe kafilerije v krajih Popesti, Coldea in Dej bodo posodobljene za ravnanje s stranskimi proizvodi živali v skladu z predpisi EU. Veterinarski organi in konzorcij so se dogovorili o

podrobnem programu prestrukturiranja in posodobitve vsakega obrata. Živalski odpadki kategorij tveganja 1 in 2 (nevarne snovi) se bodo obdelovali samo v kafileriji Coldea, medtem ko se bodo v obratih v krajih Popesti in Dej obdelovali samo živalski odpadki kategorije tveganja 3 (snovi z nizkim tveganjem). Dve napravi za sežig bosta obdelovali odpadke iz obrata Coldea. Program konzorcija predvideva vzpostavitev 21 pomožnih zbirnih obratov in prevoznih sredstev. Konzorcij se je tudi obvezal, da bo sežgal večino mesa in kostne moke.

Poleg tega namerava konzorcij zgraditi štiri nove kafilerije, ki bodo postopoma nadomestile sedanje obrate. Komisija za usklajevanje vzpostavitve sistema kafilerij, skladnega z EU, je bila ustanovljena junija 2006. Vsak okrajni organ je imenoval osebo, ki nadzoruje razvoj sistema kafilerij.

Vendar je določena zaskrbljenost še vedno prisotna.

Roki za posodobitev in izgradnjo kafilerij, predvidenih za konec novembra 2006, so postavljeni zelo tesno, saj to zahteva odobritev romunskih veterinarskih organov in njihovo priglasitev Komisiji. Poleg tega se enake skrbi pojavljajo tudi v zvezi s časovnim okvirom za izgradnjo in/ali posodobitev pomožnih zbirnih obratov in za nakup prevoznih sredstev.

Davčna uprava – medsebojna povezanost sistemov IT

Romunija je dobro napredovala pri pripravi sistema za izmenjavo podatkov o DDV (VIES), DDV za e-storitve (VoES) in sistema za nadzor gibanja trošarin (EMCS). Romunsko ministrstvo za javne finance je s projektno enoto prevzelo upravljanje nad izvajanjem sistema. Romunija je uspešno prestala zahtevane preskuse skladnosti za aplikacije VIES in EMCS ter tako izpolnjuje svoje obveznosti na tem področju. Razvoj VoES poteka in bo v celoti deloval do pristopa, če bo Romunija ohranila sedanji ritem napredka.

2. Druga vprašanja, glede katerih je bil maja 2006 potreben napredek

Ta oddelek ocenjuje napredek Romunije v zvezi z vprašanji političnih in gospodarskih meril ter meril pravnega reda Skupnosti, ki so bila v majskem poročilu še nerešena.

2.1. Politična merila

Reforma javne uprave

Na področju reforme javne uprave je bil dosežen napredek. Parlament je julija sprejel dva ključna zakona. Prvi je zakon o lokalnih javnih financah, drugi pa zakon o javnih uslužbencih, ki spreminja zakon o javni službi. Prvi dopolnjuje pravni okvir za decentralizacijo. Sprejeti bodo ukrepi za zagotovitev prenosa pristojnosti iz centralne vlade na najprimernejšo regionalno raven. Oblikujejo se časovni razporedi in postopki za decentraliziranje odgovornosti in upravljanja virov, vključno s finančnimi. Proces decentralizacije se zdaj začenja.

Namen spremenjenega zakona o javnih uslužbencih je upravna decentralizacija. Izboljšuje tudi postopek zaposlovanja ter določa pravice in dolžnosti javnih uslužbencev. Poleg tega namerava opredeliti strukture poklicnih poti in postopke za zaposlovanje javnih uslužbencev na visoki ravni ter depolitizirati službo.

Določen napredek je bil dosežen pri oblikovanju politik. Opredeljena je vloga generalnega sekretariata vlade. Vlada je sestavila priročnik o metodologiji presoje vplivov ter o celostni metodologiji za strateško načrtovanje na ravni ministrstev in generalnega sekretariata vlade. Slednji vključuje ukrepe, ki organom zagotavljajo jasen in celovit okvir za oblikovanje in usklajevanje javnih politik, v katero je aktivno vključena civilna družba.

Vendar je določena zaskrbljenost še vedno prisotna.

Pri oblikovanju novega zakona o enotnih plačah za javne uslužbence, ki bo dopolnil nov zakon o javni službi, se pričakujejo nadaljnje zamude. Vlada je še naprej odvisna od izrednih odlokov za sprejemanje zakonov (med februarjem in julijem 2006 je bilo sprejetih 105 zakonov). Tako se izogne zakonodajni in nadzorni vlogi parlamenta, zato bi bilo treba te postopke omejiti le na izredne okoliščine.

Trgovina z ljudmi

Avgusta 2006 je bila sprejeta strategija in akcijski načrt za boj proti trgovini z ljudmi za obdobje 2006–2010. Napredek je bil dosežen pri zapolnjevanju prostih delovnih mest v nacionalni agenciji za preprečevanje trgovine z ljudmi in spremljanje pomoči žrtvam. Vzpostavilo se bo osem regionalnih pisarn in sistem IT za evidentiranje žrtev, ki so se vrnile, da se jim bo lahko nudila pomoč. Načrtuje se program, ki se bo delno financiral iz državnih sredstev, da se žrtvam zagotovi zdravniško, psihološko in pravno pomoč, ki jo potrebujejo. Do zdaj je v letu 2006 v centrih, ki jih vodijo država ali NVO, ali na domu prejelo pomoč 130 žrtev. Maja 2006 je bilo odkritih 45 primerov trgovanja, v katere je bilo vpleteno 91 trgovcev z ljudmi, od katerih je bilo 15 prijetih.

Vendar je določena zaskrbljenost še vedno prisotna.

Nadaljnja prizadevanja bodo potrebna za izboljšanje ponovnega socialnega vključevanja žrtev. V agenciji je še vedno 16 nezasedenih delovnih mest od skupno 34 zaposlenih. Povečan proračun, ki bi odražal odgovornosti agencije, še ni bil sprejet. Sistem IT za evidentiranje žrtev, ki so se vrnile, še ne deluje in tako je za pomoč žrtvam pri ponovnem

socialnem vključevanju na voljo le nekaj ukrepov.

Slabo ravnanje s priporniki in razmere v zaporih

Na področju izboljšanja razmer v zaporih je bilo doseženega nekaj napredka. Romunska policija je obnovila šest zaporov in enega zaprla. Maja in junija je policija izvajala in špekcijske preglede pogojev v priporih v devetih okrajih in petih policijskih postajah v Bukarešti. Kršitve človekovih pravic ali kršitve postopkovnih pravil, kot je namestitev pripornikov in obsojencev v isto sobo, niso bile odkrite. Glavni direktorat za kazenski pregon je prejel tri pritožbe zaradi slabega ravnanja s strani policistov. Preiskave, ki so sledile, so ugotovile, da le-te niso upravičene. Junija 2006 je bil sprejet zakon o izvajanju kazenskih sankcij, ki določa diferenciran režim v zaporih (posebej varovani oddelek, zaprti, polodprti in odprti oddelek). Zakon tudi pospešuje izboljšanje razmer v zaporih in krepi pregled, ki ga imajo sodniki nad izrečenimi sodbami.

Vendar je določena zaskrbljenost še vedno prisotna.

Še naprej se pojavlja nekaj poročil o slabem ravnanju organov kazenskega pregona in zaposlenih v zaporih, vključno s prekomerno uporabo sile. Le v redkih primerih pride do sodnega pregleda takšnih pritožb in od maja ni bilo izrečenih nobenih sankcij. Prizadevanja za preselitev pripornikov v preventivnem priporu iz kletnih prostorov policijske postaje v ustreznejše prostore je treba nadaljevati.

Zaščita otrok

Na področju zaščite otrok je bil dosežen napredek. Organi so nadaljevali z izvajanjem zakonodaje 2005 o pravicah otrok in posvojitvi. Tako je romunska zakonodaja usklajena s Konvencijo ZN o otrokovih pravicah in je enaka zakonodaji držav članic. Število otrok v domovih se še naprej zmanjšuje. Življenjske razmere v ostalih domovih so se znatno izbolj šale in so zdaj na splošno dobre. Veliko otrok se je vrnilo k svojim družinam ali so šli v rejo k usposobljenim rejnikom. Poleg tega je treba natančno izvajati akcijski načrt za pomoč materam, da ne bi izpostavljale svojih novorojenčkov. Za invalidne otroke so romunski organi vzpostavili delovno skupino, ki bo natančno preverjala življenjske razmere teh otrok v namestitvenih centrih, bolnišnicah in internatih s ciljem, da se ti pogoji izboljšajo.

Zdravstvena nega invalidov in oseb z duševnimi boleznimi

Na tem področju je bilo doseženega le nekaj napredka. Maja 2006 je bil sprejet akcijski na črt o izvajanju strategije za reformo zdravstvenega sistema na področju duševnega zdravja 2006–2009. Avgusta 2006 je bil ustanovljen nacionalni center za duševno zdravje, ki je odgovoren za usklajevanje reforme zdravstvenega sistema. Zaposlovanje socialnih delavcev, ki spremljajo spoštovanje človekovih pravic v psihiatričnih zavodih, se nadaljuje in ga je treba nujno dokončati. Na področju invalidnosti se nadaljuje proces deinstitucionalizacije. Nacionalni urad za invalide je pred nedavnim dodelil NVO sredstva za vzpostavitev storitev za invalide. Pripravlja se 18 storitev socialnega skrbstva, kot so usposabljanje in poklicno vključevanje, centri za nego in varovana stanovanja.

Vendar je določena zaskrbljenost še vedno prisotna.

Na področju invalidnosti mora spodbujanje kakovostnih storitev za invalide, tj. ustvarjanje, ki temelji na skupnosti, alternativnih storitev ter povečan dostop do zaposlovanja in izobraževanja, postati jasna prednostna naloga. Na področju duševnega zdravja je treba kljub nekaterim ukrepom, ki so bili sprejeti za reševanje največjih težav, storiti več, da se razbremeni nekaj prepolnih zavodov in zagotoviti dovolj zaposlenih in dovolj oskrbe. Da bi zagotovili ustrezno izvajanje reforme zdravstvenega sistema na področju duševnega zdravja, mora biti to delo del splošnega pristopa in nenehnega spremljanja.

Vračanje premoženja

Na področju vračanja premoženja je bil dosežen napredek. Spremenjena je bila zakonodaja za poenostavitev režima ugotavljanja in plačila nadomestil. Vendar pa obravnava zahtevkov poteka počasi.

Zaščita in vključevanje manjšin

Na področju zaščite manjšin je bilo doseženega le malo napredka. Parlament še vedno razpravlja o osnutku zakona o nacionalnih manjšinah in vzpostavitvi načel enakosti, nediskriminacije in multikulturalizma. Zakonodajni proces je treba podrobno spremljati. Nov nacionalni načrt zaposlovanja, ki je bil sprejet avgusta 2006, predvideva ciljno naravnane ukrepe za manjšine, vključno z Romi. Zakon o preprečevanju in kaznovanju vseh oblik diskriminacije je bil spremenjen tako, da izpolnjuje standarde EU glede neodvisnosti nacionalnega sveta za boj proti diskriminaciji. Upravna zmogljivost nacionalne agencije za Rome se je izboljšala saj se razvijajo regionalne pisarne. Agencija je začela izvajati tudi razvojne projekte skupnosti, ki lahko odločilno in dolgotrajno prispevajo k izboljšanju položaja Romov. Vendar je določena zaskrbljenost še vedno prisotna.

Izvajanje poteka počasni. Socialno vključevanje romske manjšine še vedno predstavlja strukturno težavo. Splošne življenjske razmere so še vedno neprimerne. Še naprej je treba razvijati in izvajati zaposlovalne ukrepe. Za strategije in politike v zvezi z Romi niso vedno zagotovljena primerna sredstva, zlasti ne na lokalni ravni. Romunski organi na vseh stopnjah še ne uporabljajo politike nične tolerance glede rasizma do Romov.

Še vedno obstajajo primeri nasilja in napadov institucij na Rome, kot so policijske racije in deložacije romskih skupnosti, ne da bi jim priskrbeli drugo namestitev. Na splošno je stopnja osveščenosti glede romske problematike in vladne strategije za Rome, zlasti v lokalnih skupnostih, ki so odgovorne za deložacije, zelo nizka. Lokalni organi bi morali dobiti podporo za oblikovanje razvojnih projektov skupnosti in reševanje težav glede legalnosti romskih naselij ali drugih. Zakonodajni okvir za izvajanje nacionalne strategije glede Romov še ni dovolj učinkovit, kar lahko zmanjša zmožnosti odločanja nacionalne agencije za Rome in predstavnikov romske populacije pri učinkovitem sodelovanju v postopkih odločanja na pomembnih področjih. Priprave Romunije na tem področju je treba takoj pospešiti in jih nadaljevati tudi po pristopu.

2.2. Gospodarska merila

Makroekonomska stabilnost in mešanica politik

Poročilo iz maja 2006 je ponovno potrdilo, da je Bolgarija delujoče tržno gospodarstvo, in zaključilo, da so bile sprejete bolj primerne davčna in monetarna politika ter politika plač. Od navedenega poročila dalje je bil zabeležen napredek na naslednjih področjih: javnofinančni proračun je dosegel presežek v višini 1,5 % BDP v prvih šestih mesecih leta 2006. Nadaljeval se je postopek zmanjševanja inflacije. Centralna banka je poostrila zahteve za obvezne rezerve in zmerno povečala obrestne mere glede na inflacijske pritiske in tveganja. Realno rast plač v veliki meri krepi rast produktivnosti.

Vendar je določena zaskrbljenost še vedno prisotna.

Razmere v davčni politiki so se znatno sprostile, po tem ko je bil ciljni primanjkljaj za leto 2006 popravljen navzgor iz prvotnih 0,5 % BDP na 0,9 % v aprilu in na 2,5 % v juniju. Proračunski odhodki so se povečali za skoraj 3,5 % BDP, od katerih je 0,4 % BDP namenjenih za višje plače javnih uslužbencev. Ta proticiklična politika odstopa od srednjero čne davčne politike, ki jo je prej predstavila Romunija. Povzroča višje tveganje za prekora čitev 3-odstotne referenčne vrednosti BDP za proračunski primanjkljaj v prihodnosti. Razvoj inflacije daje majhna zagotovila, da bo cilj za leto 2006 dosežen. Ohlapna davčna politika in skokovita rast kreditov poslabšujeta možnosti, da bi dosegli inflacijski cilj za prihodnje leto.

Reforma odhodkov in davčna usklajenost

V poročilu iz maja 2006 je ugotovljeno, da je treba napredovati pri reformi javnih odhodkov in davčni usklajenosti ter povečati davčne prihodke. Od navedenega poročila dalje je bil zabeležen napredek na naslednjih področjih: pobiranje davka na dohodek in DDV; spremembe davčnega zakona so razširile davčno osnovo in izboljšale strukturo dav čne stopnje.

Vendar je določena zaskrbljenost še vedno prisotna.

Sprostitve politike odhodkov niso spremljali ukrepi za izboljšanje določanja prednosti javnofinančnih odhodkov in zmožnosti izvajanja velikih projektov javnih naložb. Samo okrog polovica dodatne porabe je bila namenjena naložbam. Plače javnega sektorja, subvencije ter nakupi blaga in storitev so se povečali za 1,1 % BDP. Parlament mora v še celoti sprejeti reformo pokojninskega sistema. Nadaljnje izboljšave pobiranja davkov so še potrebne za izboljšanje proračunske vzdržnosti.

Privatizacija in prestrukturiranje industrije

Poročilo iz maja 2006 je ponovno potrdilo, da je Romunija delujoče tržno gospodarstvo, in zaključilo, da je treba za temeljite strukturne reforme nadaljevati zlasti s prestrukturiranjem energetskega, rudarskega in transportnega sektorja, potreben pa je tudi napredek pri izvajanju programa za privatizacijo. Od navedenega poročila dalje je bil dose žen določen napredek. Skupno število družb, ki so v lasti države, se je rahlo zmanjšalo. Štiri glavna podjetja iz portfelja Urada za ocenjevanje premoženjskega stanja (AVAS) so

bila privatizirana ali pa so šla v stečaj. Cene v energetskem sektorju se še naprej prilagajajo rasti stroškov. Zapiranje rudnikov in zmanjševanje števila zaposlenih se je nadaljevalo v skladu s programom prestrukturiranja rudnikov.

Vendar je določena zaskrbljenost še vedno prisotna.

Dosežki na področju privatizacije ne izpolnjujejo načrtov vlade in proces je v bančnem, energetskem in obrambnem sektorju na splošno potekal počasi. Še vedno obstajajo podjetja v državni lasti (Tractorul Brasov je tak primer), ki raje še naprej prejemajo dr žavno pomoč, kot pa objavijo stečaj. Cilj opustitve petih velikih industrijskih družb pred marcem 2006 še vedno ni izpolnjen. Da bi okrepili konkurenco na notranjem trgu, je treba zmanjšati razlike med cenami plina mednarodnih in domačih ponudnikov.

Poslovno okolje

V poročilu iz maja 2006 je ugotovljeno, da se novi dolgovi še vedno kopičijo in da so pomanjkljivosti v zvezi s stečajnim okvirom še vedno prisotne. Od navedenega poročila dalje je bil dosežen določen napredek: skupni znesek davčnih dolgov se je zmanjšal in novi dolgovi se počasneje kopičijo. Veliki dolžniki davkov so morali v veliki meri objaviti ste čaj ali izpeljati postopek prisilne poravnave. Izterjava odprtih računov v energetskem sektorju se je rahlo izboljšala. Zabeleženo je bilo večje število novih primerov plačilne nesposobnosti, povečalo se je število rešenih primerov in več primerov se je rešilo hitreje.

Vendar je določena zaskrbljenost še vedno prisotna.

Skupni in novi davčni dolgovi ostajajo visoki, nastali pa so zlasti zaradi podjetij v državni lasti. Vlada je ponovno začela s prakso odpisovanja velikih dolgov in se odločila odpisati dolgove v višini več kot 1 % BDP glavnemu energetskemu dobavitelju, ne da bi predložila prepričljive ukrepe prestrukturiranja. Neplačevanje računov ostaja slaba plačilna navada v energetskem sektorju. Da bi ustvarili enake pogoje za poslovno okolje, je treba okrepiti finančno disciplino, potreben pa je nadaljnji napredek pri delovanju sodstva.

2.3. *Merila pravnega reda Skupnosti*

Ta oddelek ocenjuje napredek na področjih pravnega reda Skupnosti, na katerih so bila maja 2006 potrebna okrepljena prizadevanja na podlagi dveh kategorij.

– Prvič, področja, na katerih je bil dosežen pomemben napredek in na katerih zdaj dobro napreduje, če bo Romunija ohranila trenutni razvoj dogodkov.

– Drugič, področja, na katerih so še vedno potrebne nadaljnje izboljšave in na katerih mora Romunija nadaljevati s pripravami.

2.3.1. Področja, na katerih priprave dobro napredujejo

Poglavje 1 Prost pretok blaga

Napredek je bil dosežen na področju **horizontalnih in postopkovnih ukrepov**, zlasti pri upravni zmogljivosti v sektorju akreditacij. Statut romunskega organa za akreditacijo je bil izboljšan, zaposlovanje in usposabljanje se je končalo in pripravljena ali končana je dokumentacija za ponovno pridobitev statusa podpisnika večstranskega sporazuma o evropskem sodelovanju za akreditacijo sistemov za vodenje kakovosti in certifikacijskih organov za proizvode. Na splošno je Romunija dobro napredovala na zgoraj naštetih področjih prostega pretoka blaga.

Poglavje 2 Prosti pretok oseb

Romunija je dobro napredovala s tem, ko je parlament sprejel zakonodajo za prenos pravnega reda Skupnosti o **državljanskih pravicah** državljanov Unije in njihovih dru žinskih članov, da se prosto gibljejo in prebivajo na ozemlju držav članic, in s spremembo zakonodaje o državljanih EU, ki niso državljani Romunije, da se jim zagotovi enake pogoje za dostop do izobraževanja in šolnino kot romunskim državljanom. Pravni red Skupnosti o **volilni pravici** še ni bil prenesen. Priprave Romunije na tem področju se morajo v naslednjih mesecih nadaljevati.

Poglavje 3 Svoboda opravljanja storitev

Dober napredek je bil dosežen pri opredelitvi obremenitev glede **pravice do ustanavljanja in svobode opravljanja storitev** ter odpravljanju nezdružljivosti s Pogodbo ES. Romunija ima zdaj nov zakonodajni okvir, ki osebam iz Evropske skupnosti in Evropskega gospodarskega prostora dovoljuje začasno zagotavljanje storitev brez predhodne pridobitve dovoljenja.

Poglavje 6 Konkurenčna politika

Romunija je na področju povečevanja **državne pomoči** še napredovala. Kakovost in neodvisnost sveta za konkurenco na področju ocenjevanja ukrepov državne pomoči in njihove analize je zadovoljiva. Romunija je okrepila vzpostavljanje discipline pri dodeljevanju državnih pomoči do te mere, da se javni organi in industrija zdaj zavedajo svojih pravic in dolžnosti, čeprav je še vedno treba izboljšati disciplino organov, ki zagotavljajo državno pomoč (zlasti ministrstva za javne finance). Tak primer je državna pomoč v obliki oprostitve davka za nacionalno loterijo. Treba je nadaljevati s prizadevanji za dokončanje ocenjevanja ukrepov pomoči za velika podjetja, ki jih je treba prestrukturirati.

Glede državne pomoči za jeklarsko industrijo pa so romunski organi pri izvajanju nacionalnega programa za prestrukturiranje jeklarske industrije sodelovali s Komisijo. Romunija je spoštovala svojo zavezo in jeklarnam iz nacionalnega programa za prestrukturiranje ni odobrila nobene pomoči.

Vendar so potrebni povečani napori, da jeklarskim podjetjem po koncu obdobja prestrukturiranja zagotovi dolgoročna donosnost. Pomoč za prestrukturiranje, dodeljena

podjetjem zunaj nacionalnega programa za prestrukturiranje, je bila vrnjena.

Poglavje 7 Kmetijstvo

Napredek je bil dosežen na večini področij. Upravna zmogljivost (zaposlovanje in dodatno usposabljanje) je bila okrepljena na večini **skupnih tržnih ureditvah**. Številni priročniki so bili pripravljeni ali dokončani. V posameznih sektorjih je bil glavni napredek naslednji: uradna odobritev 128 intervencijskih centrov za žita; uradna odobritev 288 kupcev mleka, vzpostavitev metodologije za dodelitev individualnih kvot za mleko in nacionalne rezerve s strani vlade; v sektorju mesa je bil dokončan pravni okvir za razvrščanje klavnih trupov in začel je delovati sistem za uvrščanje prašičjih trupov. Zdaj je oblikovan register vinogradov, ki je skladen z integriranim administrativnim in kontrolnim sistemom (IAKS).

Na veterinarskem področju je medtem začela delovati nacionalna agencija za melioracijo in razmnoževanje na področju **zootehnike**. Glede **veterinarskega nadzornega sistema na notranjem trgu** je bil vzpostavljen sistem identifikacije in registracije premika živali. Podatkovna baza za govedo deluje. Vendar je treba znatno izboljšati upravljanje podatkovne baze, kar zahteva okrepitev upravne zmogljivosti veterinarskih organov. Gradbena dela za osem mejnih kontrolnih točk dobro napredujejo. Usposabljanje zaposlenih poteka. Na podlagi romunskega časovnega razporeda bi morale mejne kontrolne točke začeti delovati oktobra 2006.

Poglavje 8 Ribištvo

Romunija je na področju **ribištva** dobro napredovala s sprejetjem izrednega odloka, ki pojasnjuje upravljanje strukturnih skladov. Nacionalna družba za gospodarjenje z ribolovnimi viri tako ne bo več posredniški organ za izvajanje skladov EU. Priprave za nacionalni strateški in operativni program dobro napredujejo. Treba je okrepiti splošno upravno zmogljivost nacionalne agencije za ribištvo in ribogojstvo.

Poglavje 10 Obdavčenje

Na področju **neposrednega obdavčenja** je Romunija v veliki meri zaključila prenos direktiv o posrednem obdavčenju na zbiranje kapitala, združitvah, matičnih in odvisnih dru žbah, obrestih in licenčninah ter prihrankih. Vendar je treba številne vidike popraviti še pred pristopom. Davčni zakon je zaključil uskladitev na področju upravnega sodelovanja in medsebojne pomoči. Poleg tega je Romunija odpravila vse prostocarinske prodajalne na vseh svojih državnih mejah. Če bodo sprejete vse spremembe, bo Romunija na tem podro čju pripravljena na pristop.

Napredek je bil dosežen tudi pri **posrednem obdavčenju**. Novi davčni zakon zaključuje uskladitev na tem področju s prenosom določb, povezanih z gibanji v Skupnosti za vse kategorije usklajenih postopkov in Energetsko direktivo. Romunija je dosegla tudi najni žjo davčno stopnjo za energetske proizvode (razen za osvinčen bencin in težko kurilno olje), alkoholne proizvode in tobačne proizvode ter uvedla znižano stopnjo trošarin (50 %) za osebno porabo malih proizvajalcev sadja. Na področju DDV nov davčni zakon, ki bo začel veljati 1. januarja 2007, odpravlja preostale neskladnosti s pravnim redom Skupnosti in uvaja režim znotraj Skupnosti. Vendar je davčni zakon uvedel zakonodajo o obdavčenju avtomobilov, ki je neskladna s Pogodbo ES ter sodno prakso Sodišča

Evropski skupnosti.

Poglavje 18 Izobraževanje in usposabljanje

Na področju **programov Skupnosti** je bilo določeno, da se v okviru prihodnjega programa „Dejavni mladi“ upravljanje programov vseživljenjskega učenja in programov „Dejavni mladi“ prenese na skupno nacionalno agencijo. Temu morajo slediti primerni ukrepi, da se zagotovi združitev v dobrih pogojih. Predviden je tristranski protokol med ministrstvom za izobraževanje in znanost, nacionalnim organom za mlade in nacionalno agencijo, da se zagotovi usklajevanje in spremljanje ter zagotovi transparentna in pravilna uporaba sredstev.

Poglavje 21 Regionalna politika

Na področju **institucionalnih struktur** (upravna zmogljivost) je bil dosežen dober napredek. Romunija je v veliki meri izpolnila načrte za zaposlovanje in usposabljanje. Za čel se je postopek prenosa nalog iz organov za upravljanje na posredniška telesa. Sprejetih je bilo nekaj ukrepov za postopke usklajevanja. Priprava vrste projektov je dobro napredovala v večini sektorjev.

Napredek je bil dosežen tudi pri **spremljanju in ocenjevanju**, saj poteka vzpostavitev enotnega informacijskega sistema za upravljanje po časovnem razporedu. Zmogljivosti za ocenjevanje so bile še dodatno okrepljene z vzpostavitvijo ocenjevalnih enot, oblikovanjem strategije za ocenjevanje, usposabljanjem in povečevanjem osveščenosti.

Kljub temu je treba prizadevanja za okrepitev usposobljenosti na vseh ravneh še okrepiti, da se zagotovi črpanje sredstev EU v celoti ob upoštevanju pravnega reda Skupnosti. Postopkom za izbiranje projektov in zlasti izvajanju bo treba nameniti posebno pozornost za zagotovitev, da se težave, ki so očitne pri skladih za predpristopno pomoč, ne bodo nadaljevale.

Poglavje 22 Okolje

Na področju **upravne zmogljivosti** na splošno se lahko zabeleži dober napredek. Izvedeno je bilo zaposlovanje in usposabljanje. Razdelitev odgovornosti med različne ravni urada za okolje se je izboljšala. Vendar je treba svetovalno vlogo ministrstva in nacionalne agencije za okolje, namenjeno regionalnim in lokalnim agencijam še okrepiti. Nezasedena delovna mesta je treba do pristopa zapolniti in nadaljevati z usposabljanjem, da se zagotovi ustrezna količina in kakovost osebja.

Na področju **horizontalne zakonodaje** je bila zaključena zakonodajna uskladitev o javni udeležbi, dostopu do pravosodja, z izvajanjem pa je treba nemudoma nadaljevati.

Na področju **ravnanja z odpadki** je prenos zaključen v celoti. Upravna zmogljivost je bila okrepljena in zlasti na regionalni ravni zdaj bolje opremljena za izvajanje pravnega reda Skupnosti o odpadkih. Dokončani so bili osnutki načrtov za regionalno upravljanje z odpadki. Sprejeti je treba druge pomembne pripravljalne ukrepe za izvajanje direktiv o odlagališčih, odpadni embalaži in odpadkih električne in elektronske opreme. Vsekakor je treba izboljšati vodstveno in svetovalno funkcijo na nacionalni ravni.

Na področju **kakovosti vode** je prenos zakonodaje zaključen. Spremljanje kakovosti vode je bilo vzpostavljeno v skladu s parametri in pogostostjo, kakor je določeno v pravnem redu Skupnosti. Sprejeti so bili tudi drugi pomembni izvedbeni ukrepi, kamor spadajo določitev območij zajetja pitne vode in nov popis za vzpostavitev sistemov za zbiranje in čiščenje odpadnih voda. Naložbe v vodno infrastrukturo so se nadaljevale in izdelana je bila nova finančna strategija.

Na področju **industrijskega onesnaževanja** je bil dosežen dober napredek pri postopku za izdajo dovoljenj, ki je opredeljen v direktivi o celovitem preprečevanju in nadzorovanju onesnaževanja (IPPC). Od 31. avgusta 2006 je bilo vloženih 549 prošenj od skupno zdaj 607, ki potrebujejo dovoljenje, izdanih pa je bilo 272 dovoljenj. Postopek preverjanja kakovosti vode je bil usklajen s postopkom IPPC za dodelitev dovoljenj, tako da zdaj ni več nevarnosti za zamude v tem postopku. Vendar je pomembno, da se še nepodeljena dovoljenja izdajo pravočasno, brez škodljivega učinka na kakovost.

Poglavje 24 Sodelovanje na področju pravosodja in notranjih zadev

Napredek je bil dosežen tudi pri **policijskem sodelovanju in boju proti organiziranemu kriminalu**. V nacionalni policiji se je zaposlilo več kot tisoč novih uslužbencev, od katerih bo večina delovala na področju ohranjanja javnega reda. Z nakupom novih patruljnih avtomobilov naj bi se povečala zmogljivost policije pri nadzorovanju oddaljenih pode želskih območij. Zmogljivost za boj proti organiziranem kriminalu se je povečala z namestitvijo dodatne opreme IT in programske opreme. Forenzični laboratoriji so dobili novo opremo za opravljanje analiz DNA.

Na področju **boja proti drogam** se je stopnja zaposlenih v nacionalni agenciji za boj proti drogam povečala za več kot 95 % cilja, ki si ga je zastavila Romunija, obnovljenih pa je bilo sedem svetovalnih centrov po vsej državi. Od maja do 26. junija je bilo zaseženih okrog 20 kg drog, od tega skoraj 2 kg heroina in več kot 1 800 tablet ekstazija. Poleg tega je bilo zaseženih več kot 63 kg in 440 litrov predhodnih sestavin, ki se uporabljajo za proizvodnjo drog.

Na področju **pravosodnega sodelovanja v civilnih in kazenskih zadevah** so bila objavljena spletna navodila za sodnike in tožilce, ki opisujejo postopke, ki jih je treba upo števati po pristopu. Priprave za vključitev Romunije v Evropske pravosodne mreže in ustrezni inštituti so izvedli usposabljanje na tem področju se nadaljujejo.

Poglavje 28 Finančni nadzor

Romunija je sprejela splošno strategijo za razvoj **notranjega nadzora javnih financ** v skladu z mednarodnimi standardi in najboljšimi praksami EU. Njeno izvajanje napreduje in je skladno s pravnim redom Skupnosti. Preventivni finančni nadzor se postopoma vklju čuje v področje vodstvene odgovornosti.

Na področju **nadzora porabe sredstev v zvezi s strukturnimi ukrepi** agencije za izvajanje skladov za predpristopno pomoč ISPA delujejo v celoti in podeljena je bila akreditacija razširjenega decentraliziranega sistema izvajanja (EDIS) za celoten sistem ISPA v Romuniji. To je dokaz, da je Romunija dosegla zadovoljivo stopnjo nadzora nad

porabo sredstev v zvezi s strukturnimi ukrepi. Glede predpristopnih skladov Phare je iz končane revizije EDIS razvidno, da je treba sprejeti nadaljnje ukrepe, da se lahko akreditacija podeli pred iztekom leta.

2.3.2. Področja, na katerih je potreben dodaten napredek

Poglavje 1 Prost pretok blaga

Nekaj pozitivnega napredka je bilo na področju zakonodaje **starega pristopa** o nadzoru pridelovanja, proizvodnje in trženja GSO. Romunija je končala prenos zakonodaje o varnosti živil. Vzpostavljen je regulativni okvir za vzpostavitev sistema evidentiranja in nadzora GSO, vključno s prepovedjo pridelovanja GSO soje od pristopa dalje.

Vendar je določena zaskrbljenost še vedno prisotna.

Treba je bistveno izboljšati izvajanje zakonodajnega okvira. Pospešiti je treba zlasti priprave za dobro opredeljen kontrolni sistem in se tako zagotovi, da se celotno žetev gensko spremenjene soje v letu 2006 zabeleži, pošlje v predelovalne obrate, označi in sledi v skladu z zahtevami ES. Romunija še ne zagotavlja, da so gensko spremenjena semena, spravljena na kmetijah, popolnoma pod nadzorom in ne bodo uporabljena za pridelovanje po pristopu. Laboratoriji za kakovost hrane, krme in semen še ne delujejo v celoti. Romunski organi morajo zagotoviti praktično in učinkovito izvajanje akcijskega načrta za GSO, ki je bil izdelan junija 2006.

Poglavje 3 Svoboda opravljanja storitev

Romunija si je v **bančnem** sektorju prizadevala za prenos novih pravil EU o kapitalskih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja v nacionalno zakonodajo. Vendar izvlečki iz osnutka zakona, ki so jih predložili romunski organi, službam Komisije ne omogočajo ugotovitve, ali bo Romunija pravilno in v celoti prenesla nove kapitalske zahteve za kreditne institucije in investicijska podjetja.

V **sektorju zavarovalništva** so bila povečana prizadevanja zabeležena na področju zavarovanja avtomobilske odgovornosti v smislu zmanjševanja števila nezavarovanih vozil in okrepitve upravne zmogljivosti.

Institucije, ki jih zahteva Direktiva o avtomobilskem zavarovanju, zdaj delujejo. Sklad za žrtve prometnih nesreč je odgovoren za upravljanje informacijskega centra, jamstvenega sklada in odškodninskega organa. Shema pozavarovanja za sklad za žrtve prometnih nesre č bo kmalu zaključena. Poleg tega je urad za zelene karte zdaj finančno neodvisen. Glavni izziv za Romunijo ostaja podpis večstranskega sporazuma pod pokroviteljstvom Sveta zavarovalnih birojev in sporazuma med odškodninskimi organi in jamstvenimi skladi pred pristopom, da bi omogočila gibanje romunskih vozil po vsej EU brez mejnih kontrol zavarovanja odgovornosti voznika proti tretji osebi in da bi v celoti zagotovila uporabo 4. direktive o zavarovanju avtomobilske odgovornosti. Še vedno obstaja možnost, da bo potrebna mejna kontrola zavarovanj MTPL za romunska vozila tudi po pristopu in da od škodninski organi žrtvam prometnih nesreč ne bodo izplačevali odškodnin oziroma jih bodo izplačevali le delno, kakor je določeno v členu 6 navedene direktive.

Poglavje 4 Prost pretok kapitala

Na področju boja proti **pranju denarja** je bil dosežen določen napredek. Nacionalni urad za preprečevanje in boj proti pranju denarja je izdal pravila za odpravo pomanjkljivosti,

povezanih s preprečevanjem in bojem proti pranju denarja ter financiranjem terorizma, ugotavljanjem identitete strank in notranjim nadzorom poročevalcev zunaj finančnega sektorja, ki niso pod natančnim nadzorom obstoječih poročevalskih organov.

Vendar so še vedno potrebna nadaljnja prizadevanja, da bi dosegli zadovoljivo raven izvajanja in uporabe zakonodajnega okvira, zlasti glede osveščanja in nadzora nad poro čevalskimi organi zunaj finančnega sektorja. Še vedno je treba zaposliti dodatno osebje na nacionalnem uradu za preprečevanje in boj proti pranju denarja, zlasti finančne analitike, da bi povečali operativno zmogljivost urada. Za izboljšanje izvajanja zakonodaje proti pranju denarja in financiranju terorizma so potrebna prizadevanja vseh organov kazenskega pregona, enote finančnega nadzora in sodnega sistema.

Poglavje 5 Pravo družb

Romunija je sicer zadovoljivo napredovala na področju **pravic intelektualne in industrijske lastnine** (PIL), nadaljnja prizadevanja pa so potrebna na področju avtorskih pravic. Priglašeni so bili izvedbeni ukrepi o biotehnoloških izumih. Priprave za vzpostavitev potrebne infrastrukture za obdelavo zahtevkov za pridobitev dodatnih varstvenih certifikatov potekajo. Poleg tega so romunski organi predložili nadaljnje pojasnitve glede kolektivnih organizacij. Na področju izvajanja so romunski organi pospe šili svoja prizadevanja za zmanjšanje kaznivih dejanj, povezanih z intelektualno lastnino, in izboljšali sodelovanje med institucijami in zasebnim sektorjem. Vendar zakon o avtorskih pravicah še ni v celoti usklajen s pravnim redom Skupnosti glede izvzetja nekaterih TV programov iz obveznosti plačila licenčnine in splošne omejitve plačevanja sorodnih pravic.

Poglavje 7 Kmetijstvo

Plačilna in intervencijska agencija je prevzela odgovornost za **tržne mehanizme,** med agencijo in državnim carinskim uradom pa je bil podpisan protokol o medinstitucionalnem sodelovanju pri upravljanju izvoznih in uvoznih certifikatov. Sodelovanje z nacionalnim organom za zdravje živali in varnost živil se je izboljšalo. Poslovniki so pripravljeni. Vendar potrebna zakonodaja na področju tržnih mehanizmov še ni na voljo. Obstaja tveganje, da zadevno osebje na tem področju do pristopa ne bo primerno usposobljeno za delo.

Glede **politike kakovosti** ni mogoče poročati o napredku in treba je okrepiti inšpekcijske službe. Nadzorni sistem za **prehrano živali** je nameščen, vendar se še ne izvaja dovolj. Na področju **veterinarskega javnega zdravstvenega varstva** je treba posebno pozornost nameniti dokončanju določb o ravnanju z neustreznim surovim mlekom po pristopu. Glede **trgovine z živimi živalmi in živalskimi proizvodi** ter **nadzora nad boleznimi živali** je Romunija predložila celoten načrt za spremljanje, nadzor in izkoreninjenje klasi čne prašičje kuge. Vendar je treba splošne zmogljivosti veterinarskih služb za spremljanje in nadziranje znatno okrepiti.

Poglavje 10 Obdavčenje

Na področju **upravne zmogljivosti** je zabeležen določen napredek. Izvajajo se številni ukrepi (zakonodajni in operativni) za izboljšanje deleža pobranega davka. Čeprav ostaja delež pobranega davka nizek, kaže izboljšanje, ki ga ni mogoče pripisati le konjunkturnim

pogojem.

Vendar je določena zaskrbljenost še vedno prisotna.

Operativno zmogljivost nacionalne agencije za davčno upravljanje je treba še znatno okrepiti kljub temu, da se počasi izboljšuje. Njena zmogljivost za pobiranje in nadzor ostaja šibka, in čeprav se je delež pobranega davka kot odstotek BDP malo izboljšal, so dejanski rezultati nedavnih ukrepov različni. Na primer, večino povečanja pobranega DDV se lahko pripiše višjemu deležu pobranih davkov pri uvozu.

Romunija mora ohraniti in razširiti svoja prizadevanja, da bi zagotovilo primerne ravni usklajenosti in pobiranja davka in tako izboljšala upravno zmogljivost svoje davčne uprave, če želi zaključiti priprave na tem področju.

Poglavje 13 Socialna politika in zaposlovanje

Določen napredek je bil dosežen na zakonodajni ravni, zlasti glede **zdravja in varnosti pri delu**. Vendar je treba pravno uskladitev hitro zaključiti na področjih **delovnega prava** in **enakega obravnavanja žensk in moških**. Posebno pozornost je treba nameniti dokon čanju prenosa zakonodaje na področju **javnega zdravja**, kot so nalezljive bolezni, ogla ševanje tobaka ter kri in tkiva. Treba je nadaljevati prizadevanja, da se v celoti doseže in uporabi zakonodajo v celoti ter dodatno okrepi upravne zmogljivosti na teh področjih.

Čeprav je bila zastopanost Ekonomsko-socialnega sveta izboljšana s povečanjem števila njegovih članov, je treba nadaljevati prizadevanja za izboljšanje **socialnega dialoga** na splošno, še zlasti spodbujati šibek dvostranski dialog, pojasniti merila zastopanosti in rešiti odprta vprašanja fragmentacije in nezadostne zmogljivosti organizacij socialnih partnerjev. Dodatna prizadevanja so potrebna tudi za izboljšanje zdravstvenega stanja prebivalstva in dostopa do zdravstvene oskrbe, zlasti na regionalni ravni ter za revnejše skupine s slabšim socialnoekonomskim položajem in manjšine.

Čeprav je bil pri pripravah dosežen velik napredek za **Evropski socialni sklad**, jih je treba še pospešiti, predvsem s povečanjem upravne zmogljivosti in pripravo vrste projektov.

Na področju **socialne vključenosti** si je treba še naprej prizadevati za izboljšanje položaja ranljivih skupin, kot so Romi, in spodbujati njihovo popolno vključitev v družbo.

Poglavje 15 Industrijska politika

Pri **privatizaciji in prestrukturiranju** je bil dosežen majhen napredek. Priprave Romunije na tem področju se morajo nadaljevati v preostalih mesecih. *(Glej tudi oddelek o gospodarskih merilih.)*

Poglavje 20 Kultura in avdiovizualna politika

Na področju **avdiovizualne politike** nedavno sprejete spremembe zakona o kinematografiji niso uspele zagotoviti uspešne uporabe načela nediskriminacije zaradi narodne pripadnosti. Zdaj je treba hitro ukrepati, da se zagotovi, da se načelo nediskriminacije zaradi narodne pripadnosti zares vključi v zakon o kinematografiji še pred

pristopom in tako v celoti uskladi s pravnim redom Skupnosti. Priprave Romunije na tem področju se morajo nadaljevati v preostalih mesecih.

Poglavje 21 Regionalna politika

Na področju **finančnega upravljanja in nadzora** se zdaj določa postopek za plačevanje in izdajanje potrdil.

Vendar je določena zaskrbljenost še vedno prisotna.

Postopke je treba preizkusiti pod vodstvom organa za potrjevanje. Mehanizme sofinanciranja je treba poenostaviti v okviru operativnih programov, da se jasno opredelijo bremena za končne upravičence. Romunija še ni usposobila vzpostavljenega sistema predhodnega nadziranja javnih naročil. Treba je izpolniti potrebe po posebnem usposabljanju (finančno upravljanje, javna naročila, ocenjevanje projektov itd.).

Poglavje 22 Okolje

Na področju **varstva narave** so se pospešile priprave za mrežo Natura 2000. Vendar je določena zaskrbljenost še vedno prisotna. Tesen časovni razpored zaključnih priprav za sestavo nacionalnega seznama območij Natura 2000, vključno s postopkom javnega posvetovanja, predstavlja velik izziv. Nemudoma je treba zagotoviti primerno upravno zmogljivost za upravljanje tega postopka.

Poglavje 24 Pravosodje in notranje zadeve

Glede **schengenskega pravnega reda in upravljanja prihodnjih zunanjih mej EU** je bil zabeležen določen napredek. Schengenski akcijski načrt je bil maja 2006 posodobljen in njegovo izvajanje se nadaljuje po časovnem razporedu. Od junija ima romunska mejna policija zapolnjena vsa delovna mesta na prihodnji zunanji meji EU. Prav tako je vlada junija odobrila načrt za izvajanje romunskega nacionalnega schengenskega informacijskega sistema v juniju. Objavljeni so bili razpisi za radarski nadzorni sistem na Črnem morju ter dele mobilnega komunikacijskega sistema za uporabo v integriranem sistemu za upravljanje meja. Avgusta je Romunija podpisala sporazum o državnem mejnem režimu z Bolgarijo, ki zajema sodelovanje in medsebojno pomoč glede vprašanj meja.

Vendar so določene težave še vedno prisotne.

Nevarnost trgovanja z ljudmi, nezakonitega preseljevanja in tihotapljenja na romunskih mejah ostaja velika. Potrebna bodo nenehna prizadevanja za zagotovitev, da bo integrirani sistem za upravljanje meja v celoti deloval do leta 2009, kakor je bilo načrtovano. Usposabljanje, ki ga je treba zagotoviti vsem na novo zaposlenim mejnim stražarjem, lahko zagotovi dobro nadzorovanje meja, nekaj dodatnega osebja pa je treba zaposliti v mejni policiji.

Glede izvajanja **boja proti pranju denarja** ostaja nekaj vprašanj odprtih (glej poglavje 4).

Na področju **boja proti goljufijam in korupciji** je bilo vloženih sedem novih obtožb

korupcije na visoki ravni (glej politični oddelek).

Vendar je določena zaskrbljenost še vedno prisotna.

Na mejah primanjkuje jasnih informacij v nekaterih ključnih jezikih (zlasti turščini), kazni, izrečene voznikom tovornjakov, pa nimajo vedno jasne pravne podlage, tako da se lahko zneski kazni v praksi zelo razlikujejo. S sojenjem, obsodbami in odvračilnimi kaznimi za krivce je treba ohraniti dosežke v boju proti korupciji.

Poglavje 28 Finančni nadzor

Na naslednjih področjih tega poglavja ostaja določena zaskrbljenost.

Še vedno so potrebna nadaljnja prizadevanja za zagotovitev izvajanja strategije Romunije za **notranji nadzor javnih financ**. Glede zunanje revizije še vedno ni bil sprejet sistemski zakon o računskem sodišču, ki bi odražal ustavne spremembe iz oktobra 2003 (in ki se nanaša na finančno neodvisnost sodišča). Sodišče kot vrhovno revizijsko institucijo je treba še okrepiti in zagotoviti, da struktura, vodstvo in dejavnosti institucije niso pod političnim vplivom. Trenutne razmere ne zagotavljajo možnosti, da lahko sodišče svoje revizijske naloge izvaja popolnoma neodvisno, nevtralno in po najvišjih strokovnih standardih.

3. Prevod pravnega reda Skupnosti v romunščino

Romunija mora prevesti še okrog 8 % pravnega reda Skupnosti (okrog 7 000 strani) in revidirati še okrog 12 % (okrog 11 500 strani). Skupaj s stanjem v drugih fazah (lektoriranje, popravljanje, finalizacija s strani pravnikov redaktorjev na institucijah) to pomeni, da okrog 47 % skupnega števila strani (kar je okrog 44 000 strani) še ni pripravljenih za posebno izdajo *uradnega lista*, ki bo objavljena po datumu širitve.

Zelo pomembno je, da je pravni red Skupnosti v celoti preveden in revidiran pred pristopom in se tako zagotovi pravna varnost sekundarne zakonodaje. Romunijo se poziva, da pospeši svoja prizadevanja za dosego tega cilja.